

Arbeidsmarktrapportage

Drogisterijen

Vergeleken met detailhandel non-food

Deze rapportage biedt inzicht in de arbeidsmarktontwikkelingen binnen de branche drogisterijen. Gegevens zijn beschikbaar voor de periode 2015-2032. Cijfers tot en met 2023 betreffen realisaties. De cijfers van 2024 en later zijn prognoses. In dit rapport wordt de branche drogisterijen vergeleken met de subsector detailhandel non-food.

De informatie in deze rapportage is in belangrijke mate gebaseerd op gegevens van de Belastingdienst, Kamer van Koophandel, Basisregistratie personen (BRP, voorheen GBA) en Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het CBS stelt deze bronnen onder strikte voorwaarden beschikbaar voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek. Op de gegevens in deze bronnen zijn door ABF Research bewerkingen uitgevoerd. De arbeidsmarktprognoses zijn opgesteld met behulp van Hermes, het arbeidsmarktprognosemodel van ABF Research.

Voor de indeling van bedrijven naar branchecluster wordt gebruik gemaakt van de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) van het CBS die in het register van de Kamer van Koophandel (KvK) is vermeld. Indien de distributiecentra (DC's) van een bedrijf organisatorisch/juridisch onderdeel zijn van retail en bijgevolg onder hetzelfde KvK nummer (en daarmee SBI) staan geregistreerd, dan tellen de werkzame personen bij deze DC's mee. Bedrijven die primair als webwinkel staan geregistreerd in het KvK-register (zie Bijlage - Branche indeling: SBI 47.91X) zijn geen onderdeel van de huidige rapportage. Voor het branchecluster webwinkels is een aparte rapportage beschikbaar. Werkzame personen bij bedrijven die niet primair als webwinkel in het KvK-register staan geregistreerd en onder hetzelfde KvK-nummer een webwinkel exploiteren, worden allen meegenomen in de rapportage.

Het aantal werkenden bij bedrijven in de branche drogisterijen staat in deze rapportage centraal. Onder werkenden vallen alle werknemers op de loonlijst en zelfstandigen. Deze groep omvat tevens directeur-grotoaandeelhouders (dga's), stagiaires en oproepkrachten. Het aantal werkenden wordt gemeten in personen en in fte. Fte staat voor *fulltime equivalents*, oftewel voltijds dienstverband. Twee personen die beiden een halve week werken vormen samen één fte. Prognoses van het aantal werkenden luiden altijd in fte, omdat ontwikkelingen in deeltijdpercentages geen onderdeel vormen van het prognosemodel.

In de bijlage worden relevante begrippen nader toegelicht.

Een aparte paragraaf is gewijd aan de verbijzondering van een aantal persoons- en baankenmerken naar de groepen werknemers (inclusief oproepkrachten en stagiaires) en zelfstandigen (inclusief dga's).

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Arbeidsmarktstatistieken	4
Omvang en dynamiek	4
Persoonskenmerken	8
Baankenmerken	12
Arbeidsmarktstatistieken – werknemers en zelfstandigen	18
Omvang en dynamiek	20
Persoonskenmerken	22
Baankenmerken	27
Arbeidsmarktprognoses	35
Arbeidsmarktsamenstelling	37
Bijlagen	40

Samenvatting

Het aantal werkenden in de branche drogisterijen is tussen 2015 tot 2023 met 23 % toegenomen. Dit correspondeert met 6.915 werkenden en 3.550 fte. In de periode 2023 - 2032 neemt het aantal werkenden naar verwachting af met 450 fte (3 %). De verwachte stijging van het aantal werkenden in de periode 2023-2032 in de subsector detailhandel non-food bedraagt 2 % (5.595 fte).

Tabel 1

	2015	2018	2021	2023	2029	2032
Drogisterijen						
Aantal werkenden (in personen)	30.330	33.210	34.135	37.245		
Aantal werkenden (in fte)	14.160	16.705	16.300	17.710	17.450	17.260
Arbeidsvraag (in fte)	-	-	-	18.615	20.085	20.535
Personeelsaanbod (in fte)	-	-	-	18.360	17.810	17.615
Spanningsindex (vraag tov aanbod)			-	101	113	117
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	35,2	33,7	34,3	34,0	34,5	34,5
Aandeel mannen (in %)	17,6	17,9	18,6	18,8	18,7	19,0
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	25.675	19.520	20.890	24.420		
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	17,7	19,1	18,2	18,1		
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	58,0	58,9	59,8	64,7		
Detailhandel non-food						
Aantal werkenden (in personen)	361.685	360.010	344.060	349.145		
Aantal werkenden (in fte)	227.685	229.850	221.745	226.955	231.835	232.550
Arbeidsvraag (in fte)	-	-	-	238.695	251.975	253.995
Personeelsaanbod (in fte)	-	-	-	235.485	242.150	243.435
Spanningsindex (vraag tov aanbod)			-	101	104	104
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	38,8	39,0	39,5	40,0	39,7	39,7
Aandeel mannen (in %)	41,7	41,5	42,6	41,7	41,0	40,9
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	24.750	25.350	27.480	31.055		
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	23,9	24,3	24,5	24,9		
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	55,2	57,7	55,2	58,2		

De spanningsindex voor de branche drogisterijen neemt in de periode 2023-2032 toe van 101 naar 117. De spanningsindex voor de detailhandel non-food laat voor deze periode een toename zien van 101 tot 104. De spanningsindex wordt gemeten als de verwachte arbeidsvraag ten opzichte van het verwachte aanbod. Een stijgende waarde geeft aan dat de spanning is toegenomen. Een spanningsindex hoger dan 100 duidt op een hogere vraag dan aanbod. Hierbij is geen rekening gehouden met kwalitatieve aspecten in vraag en aanbod. Het gemiddeld bruto inkomen per fte per jaar bedraagt 24.420 euro en de gemiddelde werkweek duurt 18,1 uur (detailhandel non-food: 31.055 euro en 24,9 uur). Het aandeel flexibele arbeidsovereenkomsten neemt in de periode 2015 tot 2023 toe van 58,0 % tot 64,7 % (detailhandel non-food: van 55,2 tot 58,2 %).

Tabel 2

	2015	2018	2021	2023	2029	2032
Drogisterijen						
Aantal werkenden (fte)	14.160	16.705	16.300	17.710	17.450	17.260
Aantal werkenden 55+ (fte)	1.215	1.415	1.670	2.030	2.595	2.610
Aandeel werkenden 55+ (%)	8,6	8,5	10,2	11,5	14,9	15,1
Uitstroom 55+ (fte)	130	150	190	180	330	350
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	10,5	10,7	11,3	8,8	12,7	13,3
Detailhandel non-food						
Aantal werkenden (fte)	227.685	229.850	221.745	226.955	231.835	232.550
Aantal werkenden 55+ (fte)	34.340	38.475	42.835	50.235	56.500	55.635
Aandeel werkenden 55+ (%)	15,1	16,7	19,3	22,1	24,4	23,9
Uitstroom 55+ (fte)	3.950	4.360	4.815	4.540	6.710	7.020
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	11,5	11,3	11,2	9,0	11,9	12,6

Opmerking: De uitstroom in 2023 moet door een onvolledige registratie van de uitstroom van de groep zelfstandigen / dga's worden beschouwd als een onderschatting.

Het aandeel werkenden 55+ in de branche drogisterijen bedraagt in 2023 11,5 % van het aantal werkenden. Naar verwachting is dit aandeel in 2032 15,1 %. De verwachte uitstroom van het aantal 55+ in de branche drogisterijen is in 2032 13,3 %. In de subsector detailhandel non-food is dit aandeel in 2032 12,6 % van het aantal werkenden.

Arbeidsmarktprognoses

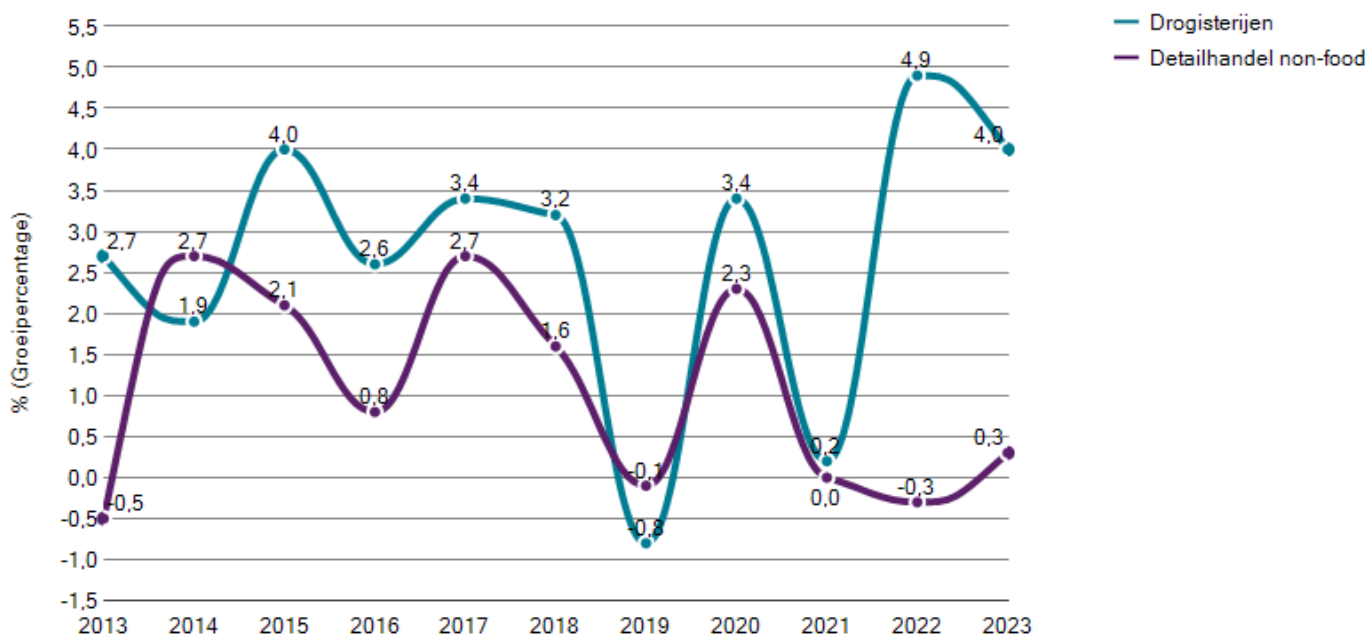
De prognose voor het aantal werkenden wordt in het Hermes-arbeidsmarktprognosemodel van ABF bepaald door een combinatie van de verwachte arbeidsvraag en het verwachte personeelsaanbod. De arbeidsvraag in een regio is afhankelijk van de historische ontwikkeling, demografie, woningmarkt, inkomen, arbeidsproductiviteit en internetaandeel. Het personeelsaanbod in een regio is met name afhankelijk van de demografische ontwikkeling voor relevante bevolkingsklassen. Door confrontatie van arbeidsvraag en personeelsaanbod wordt op regionaal niveau het aantal werkenden bepaald. De input voor het Hermes-model bestaat uit gedetailleerde statistieken uit de microbestanden van het CBS en prognoses van ondermeer ABF, CPB, Thuiswinkel.org en economisch onderzoek van ING.

Arbeidsmarktstatistieken

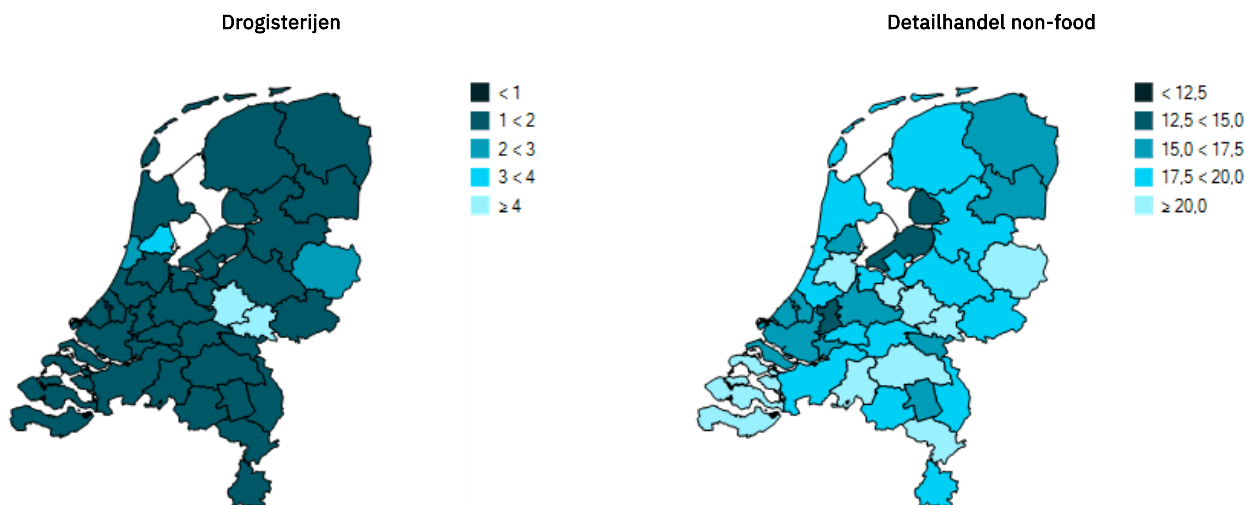
Omvang en dynamiek

In totaal werken 37.245 personen in de branche drogisterijen (detailhandel non-food: 349.145 personen). Deze personen zijn samen goed voor 17.710 fte (detailhandel non-food: 226.955 fte). In deze paragraaf worden ingegaan op de ontwikkeling van het aantal werkenden in de tijd en de uitsplitsing naar regio's. Ook wordt aandacht besteed aan de arbeidsmarktdynamiek.

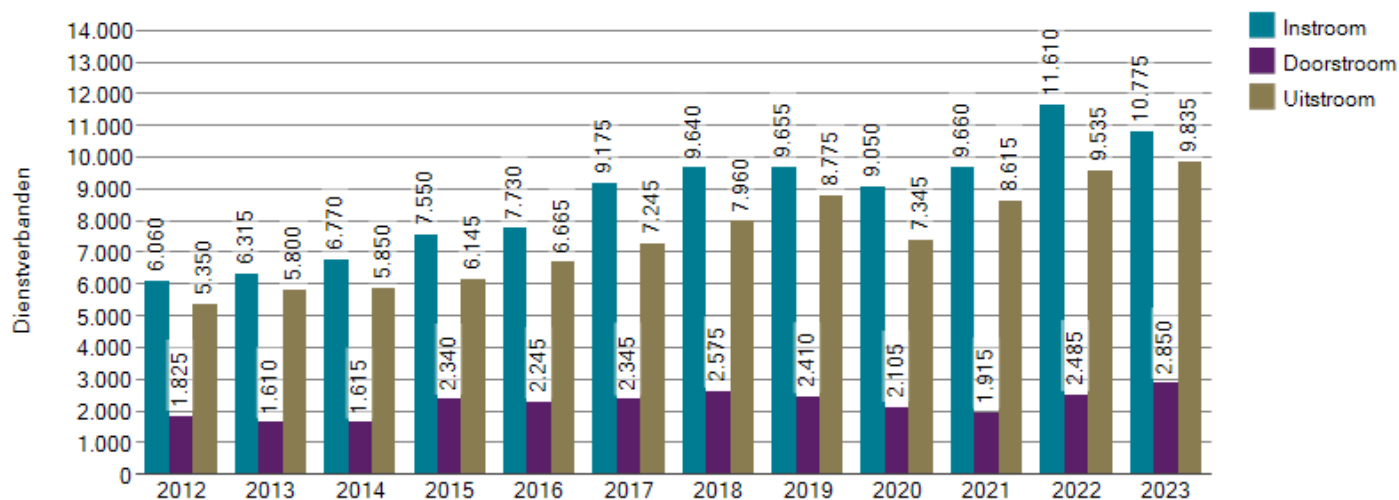
Figuur 1: Relatieve ontwikkeling (jaar op jaar) van het aantal werkenden drogisterijen en detailhandel non-food

Figuur 2: Aantal werkenden per 1.000 inwoners drogisterijen en detailhandel non-food per arbeidsmarktregio in 2023

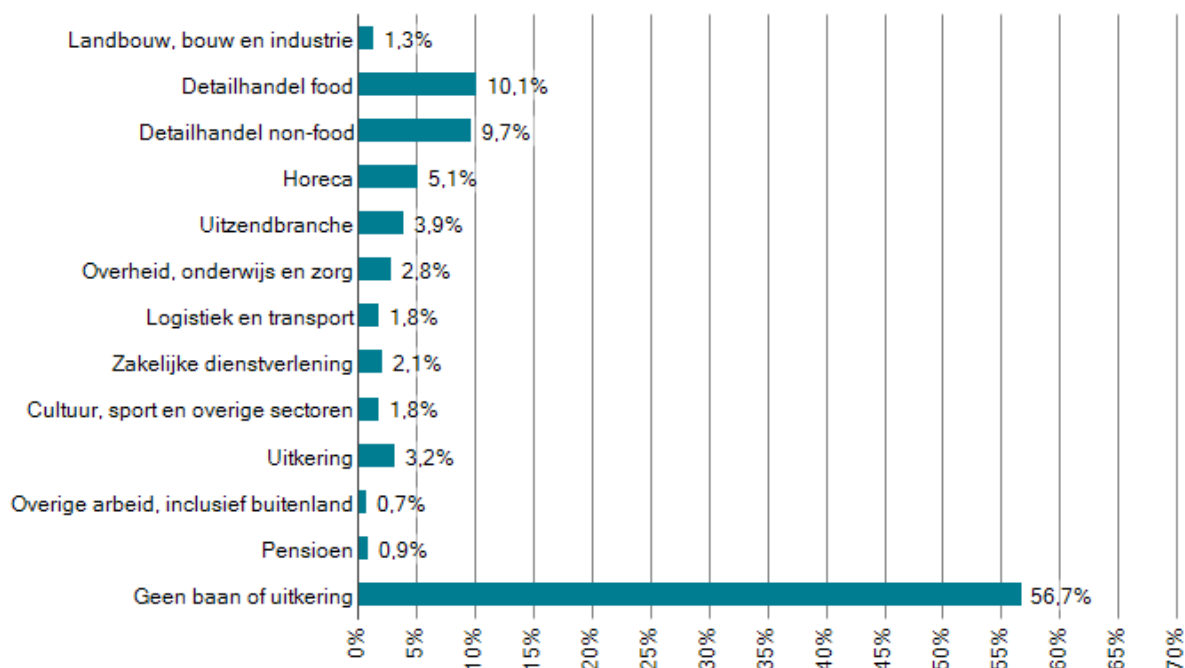

Figuur 3: Instroom, doorstroom en uitstroom drogisterijen

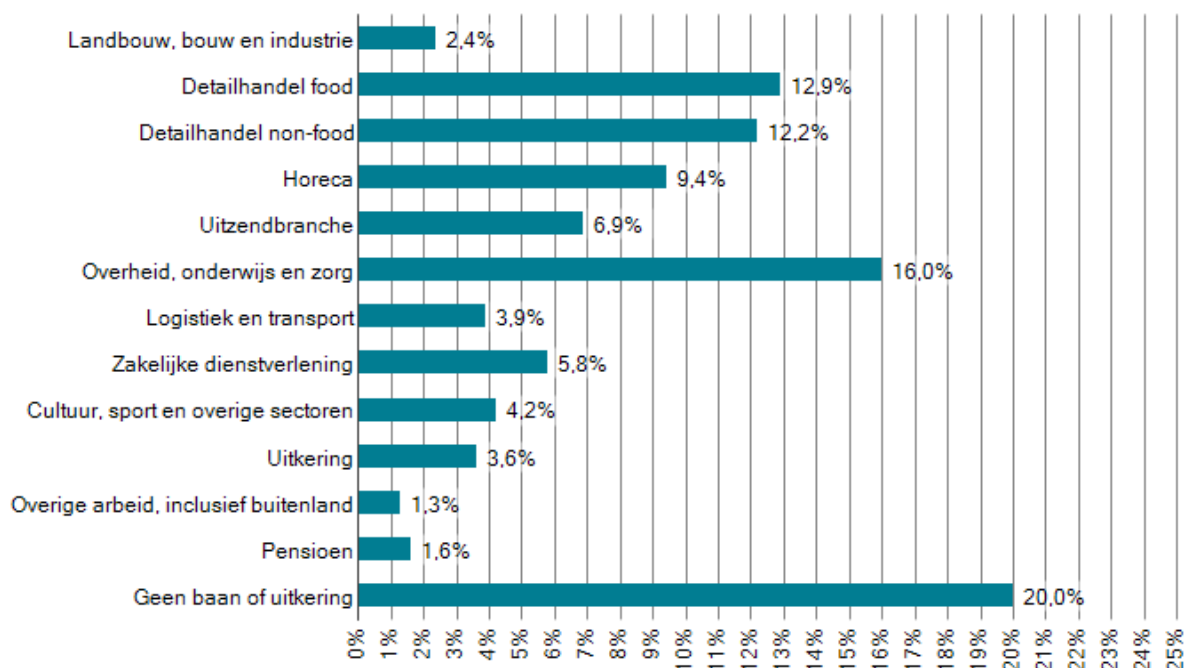

Opmerking: In 2023 zijn 10.775 personen ingestroomd in de branche drogisterijen. Met doorstroom wordt bedoeld het aantal personen dat binnen van werkgever is veranderd. De instroom, doorstroom en uitstroom in 2023 moeten door een onvolledige registratie van de groep "zelfstandigen" op dit onderdeel worden beschouwd als een onderschatting.

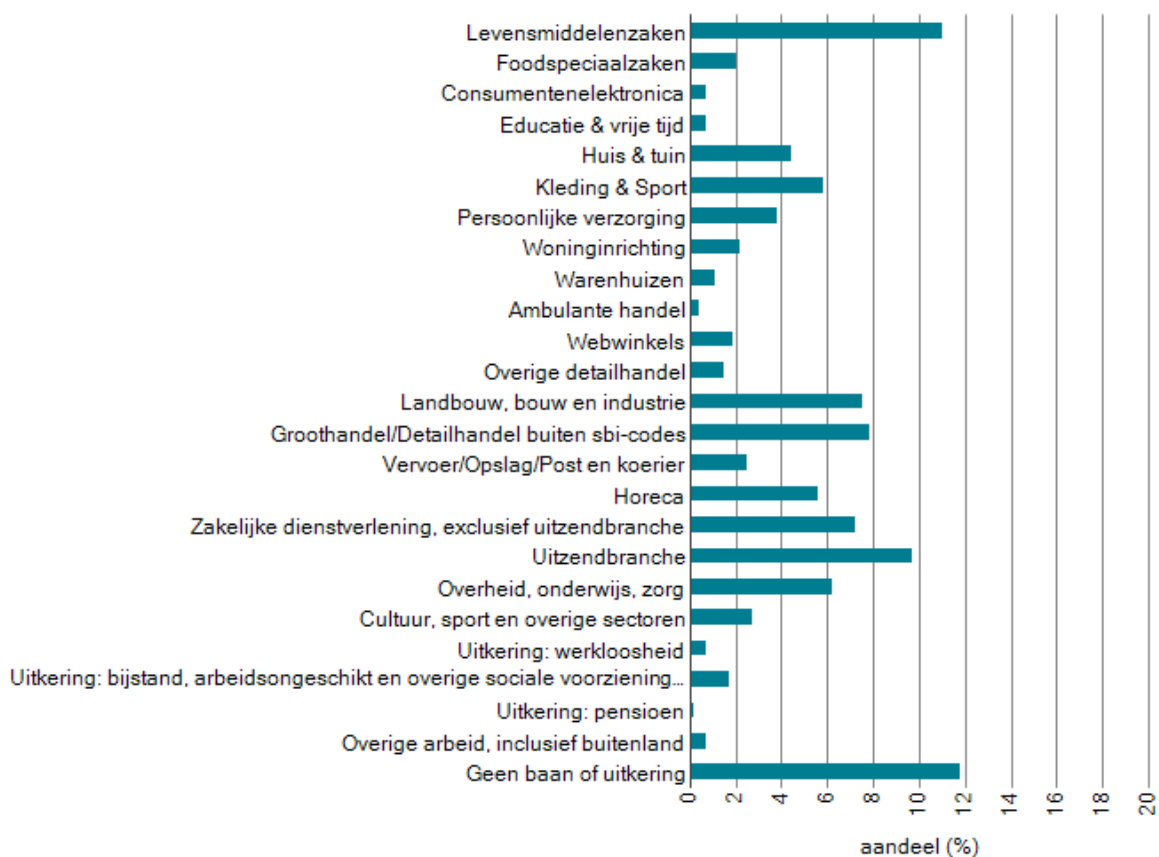
Figuur 4: Verdeling van instroom drogisterijen over sector van herkomst (2022-2023)

Figuur 5: Verdeling van uitstroom drogisterijen over sector van bestemming (2021-2022)

Figuur 6: Verdeling van gediplomeerden aan detailhandelopleidingen naar arbeidsmarktsegment anderhalf jaar na slagen (gemiddelde over meerdere jaren)

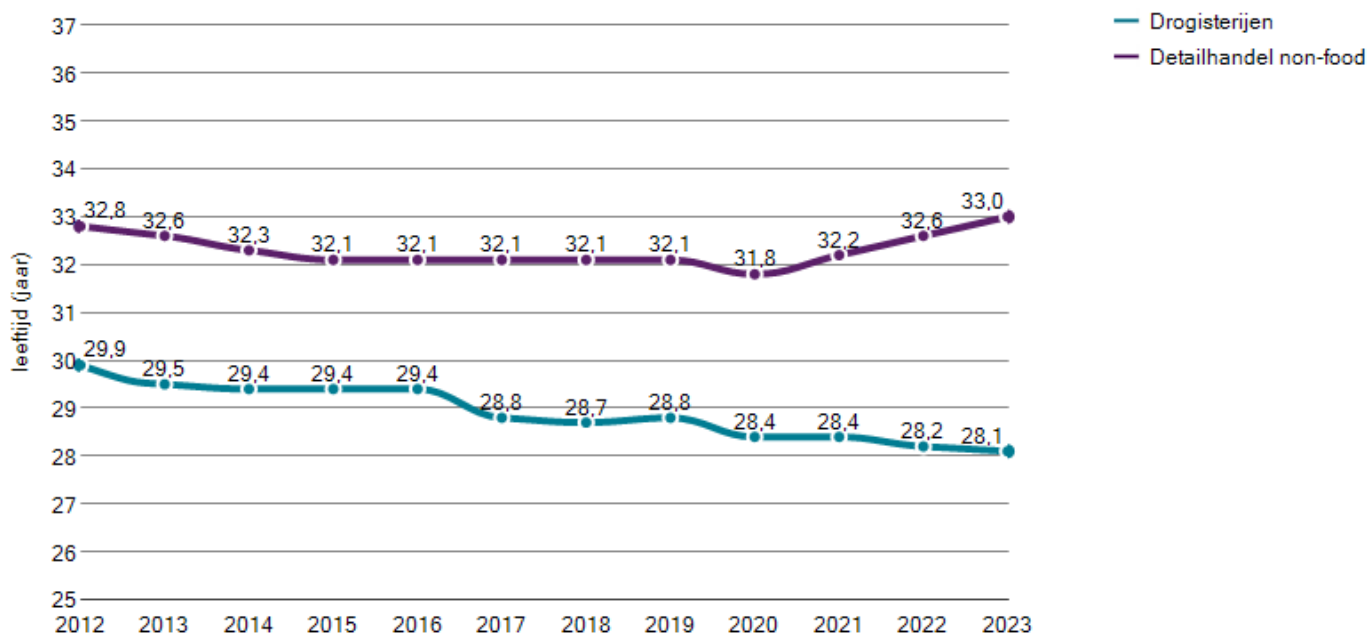

Meer informatie over de ontwikkeling van de arbeidsmarktpositie van studenten en geslaagden aan detailhandelopleidingen zijn vermeld in een aparte rapportage Onderwijsstatistieken.

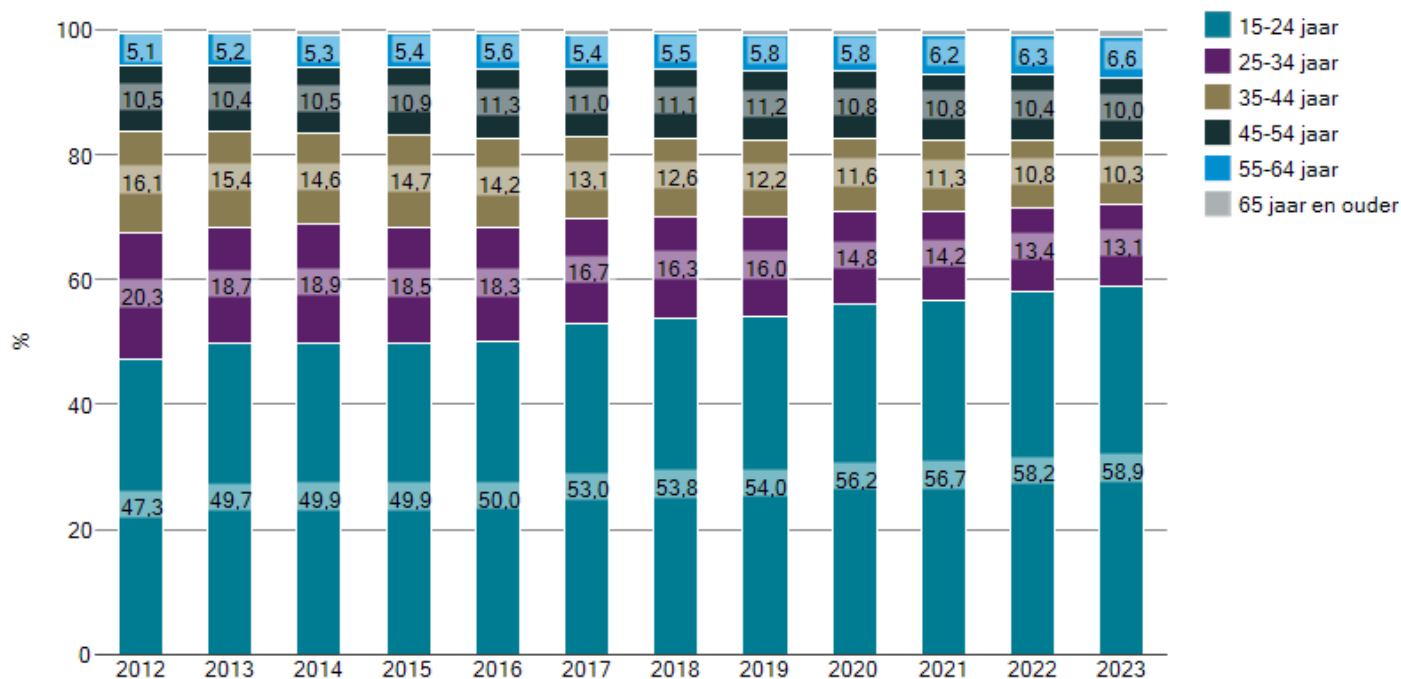
Persoonskenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over persoonskenmerken van werkenden in de branche drogisterijen in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkende personen. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in tabel 1, die zijn gebaseerd op voltijdsdienstverbanden (fte).

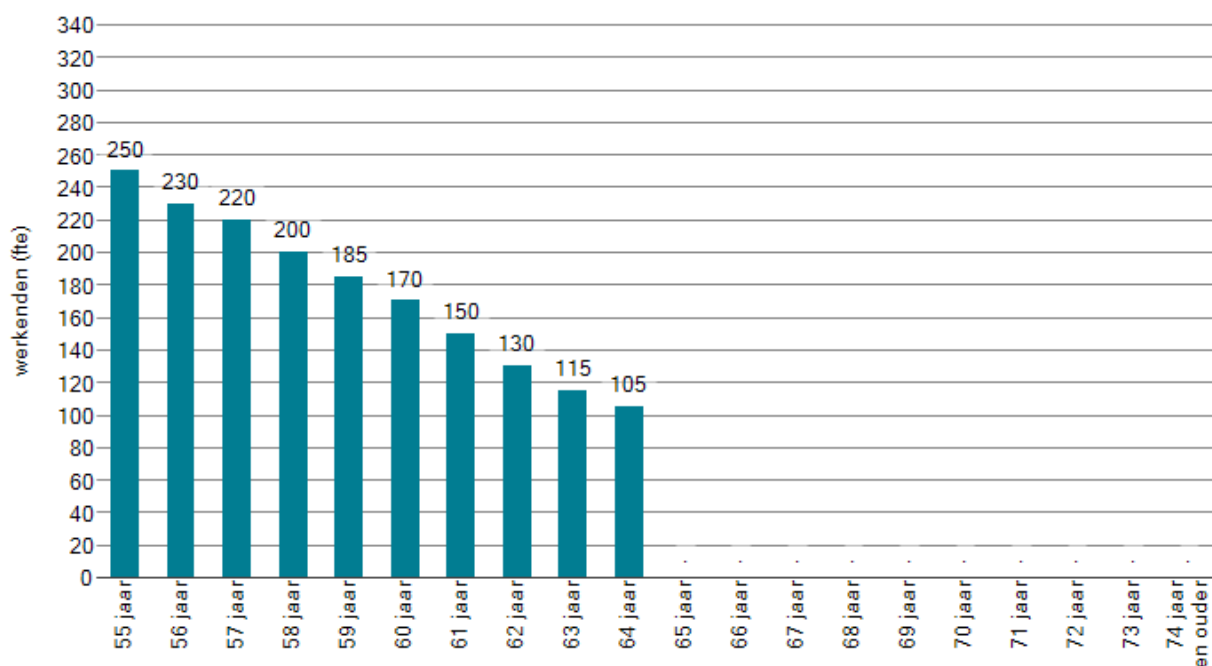
Figuur 7: Gemiddelde leeftijd werkenden drogisterijen en detailhandel non-food

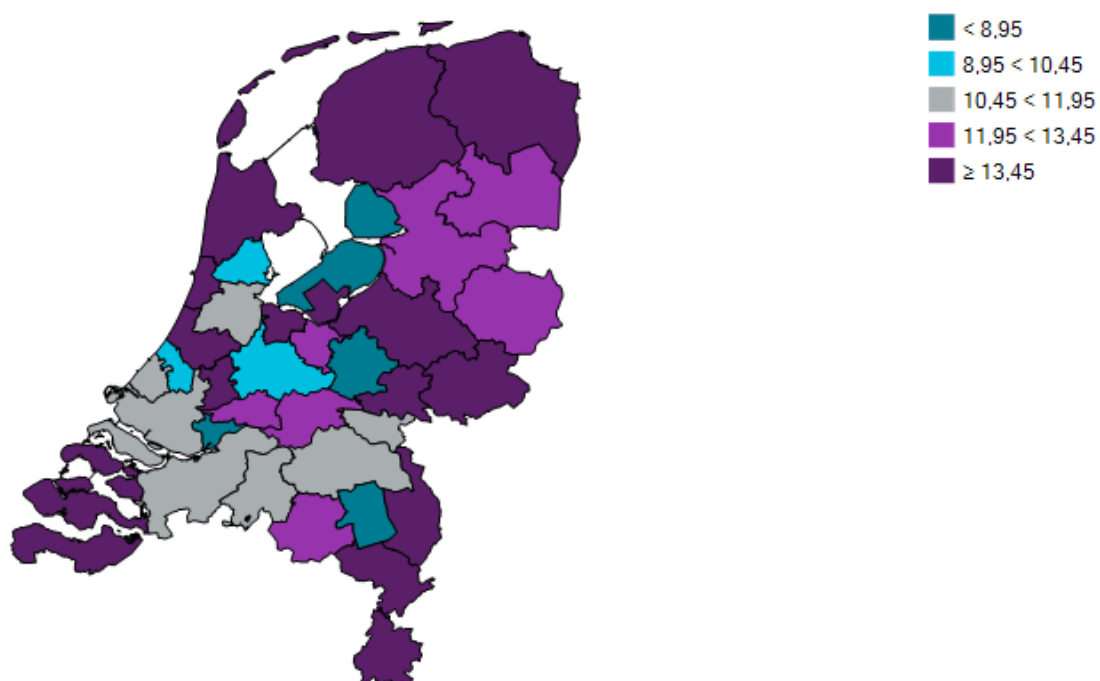
Figuur 8: Werkenden naar leeftijdsklasse drogisterijen

Figuur 9: Aantal werkenden 55 jaar en ouder drogisterijen 2023

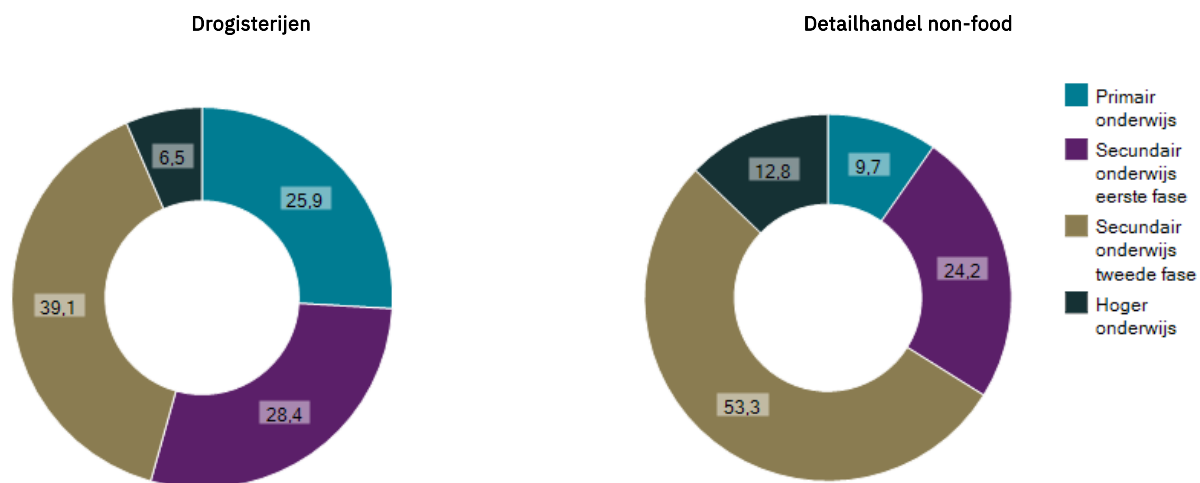
Figuur 10: Aandeel werkenden 55 jaar en ouder drogisterijen 2023

Figuur 11: Werkenden naar geslacht drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (in %)

Figuur 12: Werkenden naar opleidingsniveau drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (in %)

Toelichting: Secundair onderwijs eerste fase omvat mbo-1 en havo/vwo onderbouw. Secundair onderwijs tweede fase betreft mbo-2 tot en met mbo-4 en havo/vwo bovenbouw.

Tabel 3: Persoonskenmerken drogisterijen per arbeidsmarktregio in 2023

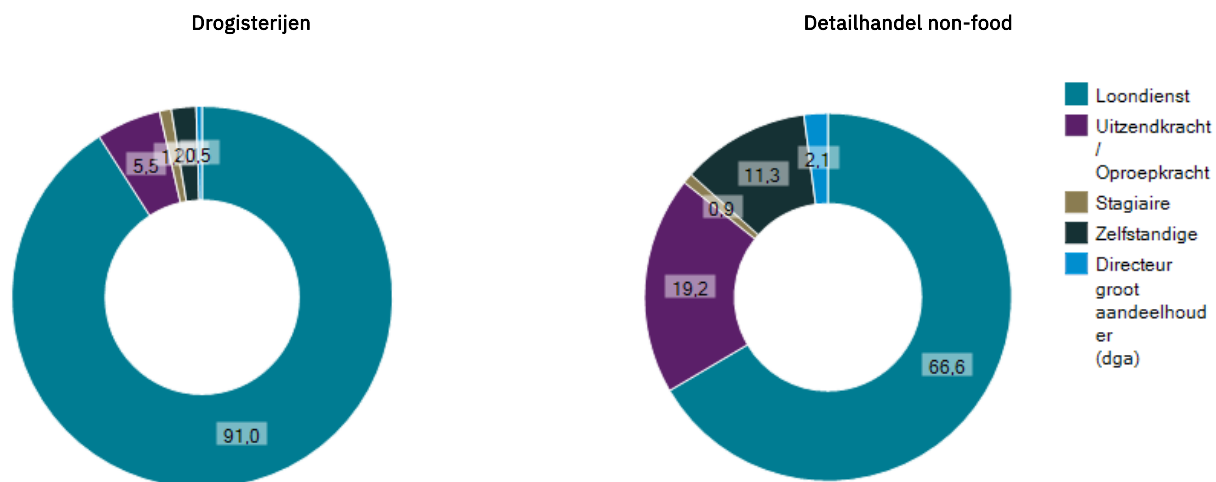
Arbeidsmarktregio	Gemiddelde leeftijd	Aandeel mannen (%)	Aandeel hoger onderwijs (%)
Groningen	30,5	15,6	4,7
Friesland	30,9	10,9	5,5
Drenthe	29,6	10,3	2,1
Twente	28,5	18,6	3,8
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	29,0	9,9	6,6
Midden-Gelderland	36,0	41,1	18,5
Rijk van Nijmegen	30,3	19,5	7,1
Achterhoek	31,2	13,2	2,6
Rivierenland	30,0	9,9	7,0
Flevoland	27,5	13,6	3,6
Gooi en Vechtstreek	30,3	14,1	5,6
Midden-Utrecht	29,1	13,7	10,2
Amersfoort	29,8	11,8	7,3
Noord-Holland Noord	30,8	7,5	6,6
Zaanstreek/Waterland	27,5	11,7	10,1
Groot Amsterdam	31,5	14,8	13,3
Holland Rijnland	30,5	10,9	4,6
Midden-Holland	28,4	11,1	3,7
Haaglanden	30,7	14,8	7,4
Rijnmond	29,1	13,5	5,1
Drechtsteden	27,1	8,7	0,0
Zeeland	32,4	13,7	10,1
West-Brabant	28,7	11,2	3,3
Midden-Brabant	26,8	12,6	4,8
Noordoost-Brabant	29,6	10,9	4,7
Zuidoost-Brabant	28,9	11,5	6,8
Noord-Limburg	29,9	17,6	2,7
Zuid-Limburg	29,7	16,6	5,0
Helmond-De Peel	26,4	8,0	0,0
Midden-Limburg	31,3	16,2	4,4
Zuid-Holland Centraal	28,6	15,1	4,4
Gorinchem	31,0	13,9	5,6
Regio Zwolle	29,3	8,3	3,6
Zuid-Kennemerland en IJmond	34,6	21,6	6,8
FoodValley	20,8	18,5	5,0
Totaal	28,1	15,7	6,5

Toelichting: Indien een punt of streep getoond wordt dan valt de data onder de drempelwaarde.

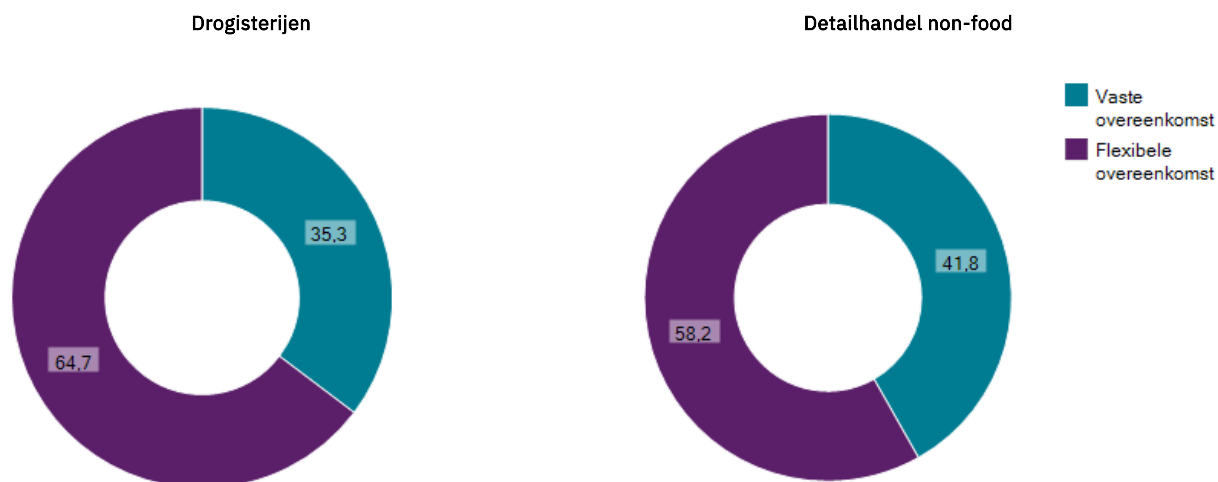
Baankenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over baankenmerken van werkenden in de branche drogisterijen in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkende personen. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in tabel 1, die zijn gebaseerd op voltijdsdienstverbanden (fte).

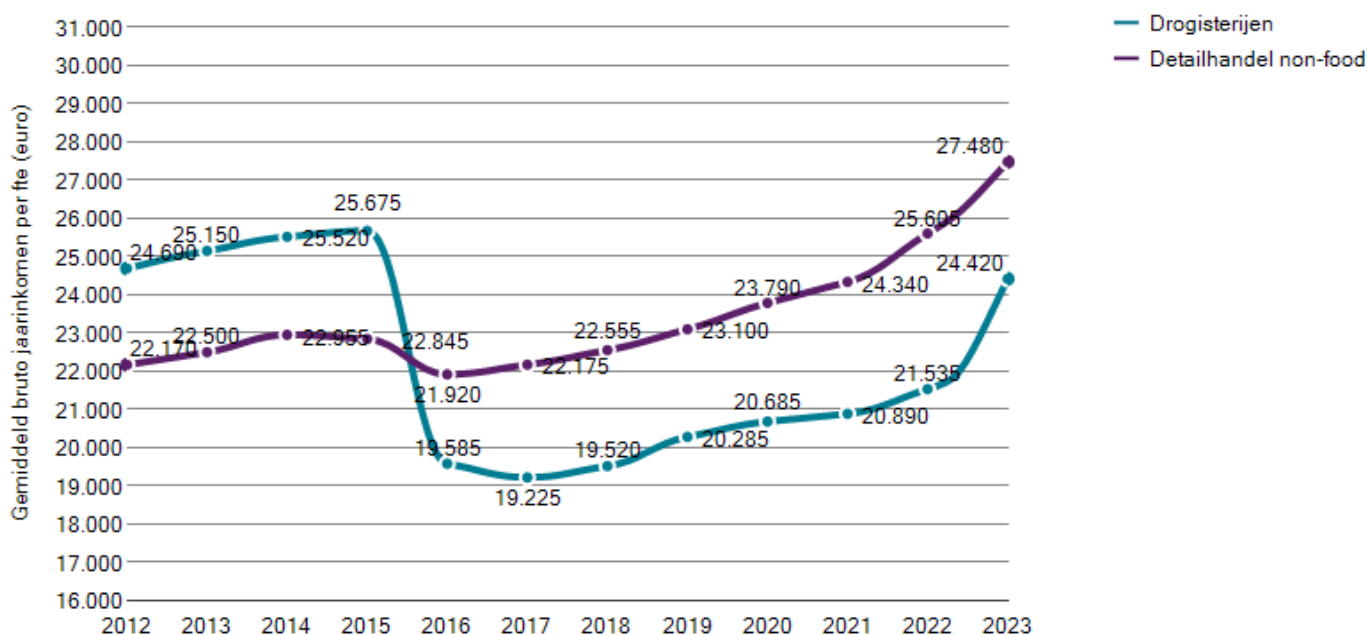
Figuur 13: Werkenden naar aanstelling drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (in %)

Figuur 14: Werkenden naar type arbeidsovereenkomst drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (in %)

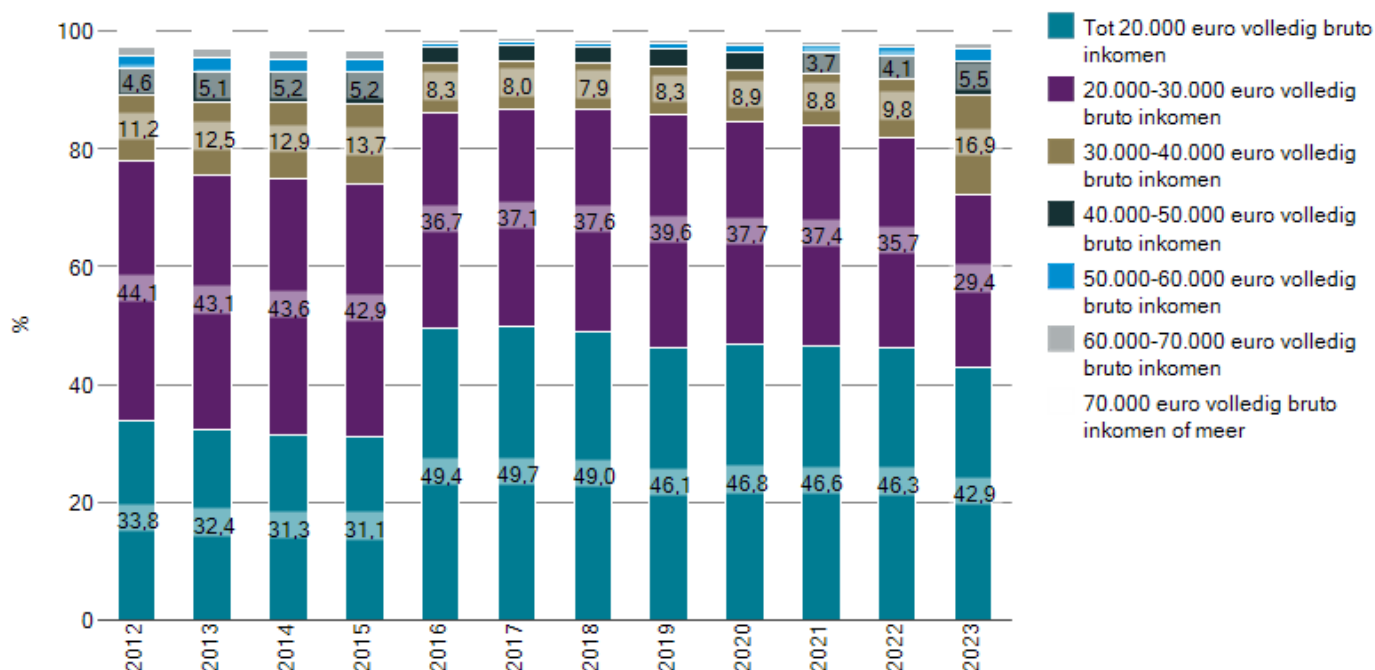

Figuur 15: Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte drogisterijen en detailhandel non-food (nominaal)

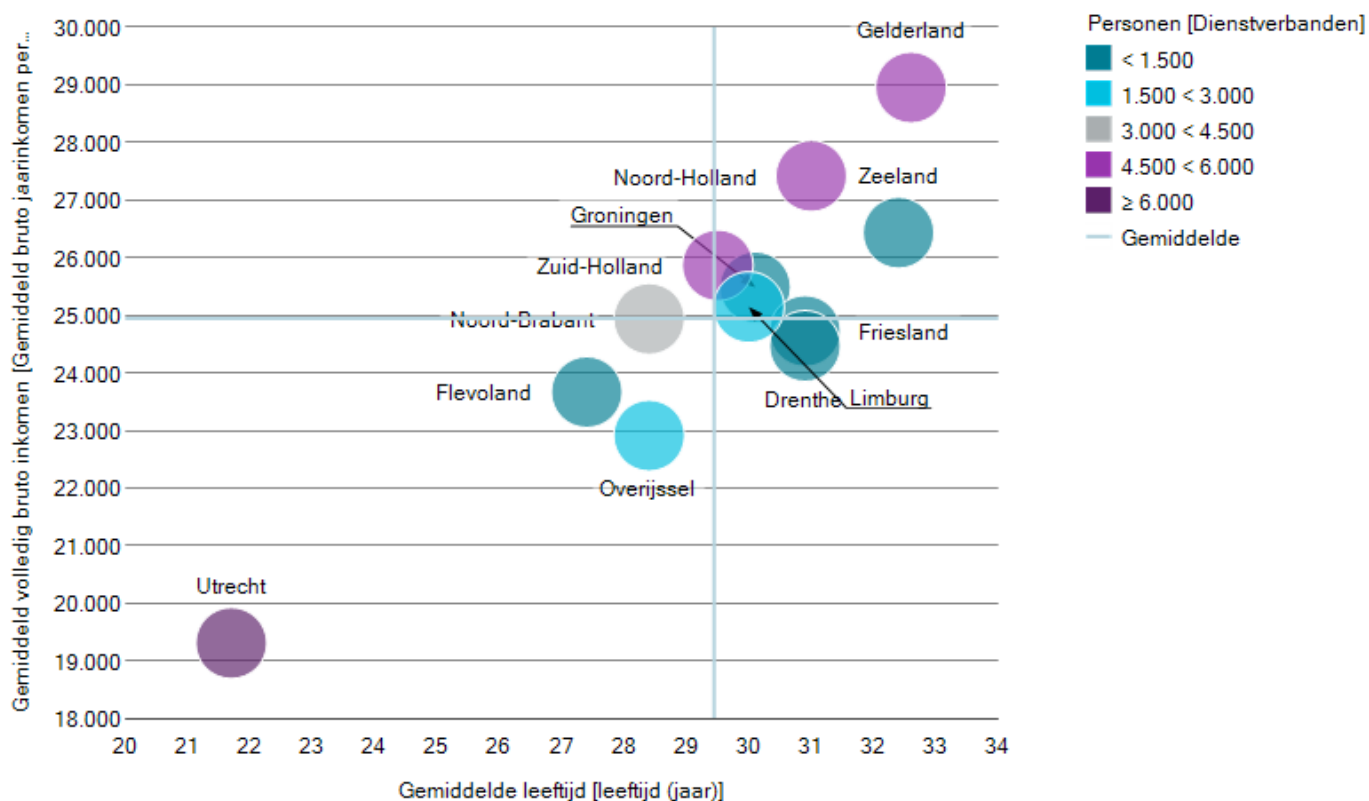

Toelichting: Het gemiddeld bruto inkomen drogisterijen in 2023 bedraagt 24.420 € per fte. Het bruto inkomen omvat contractueel inkomen, overwerkloon en bonussen. De grafiek laat nominale inkomenswaarden zien in euro's.

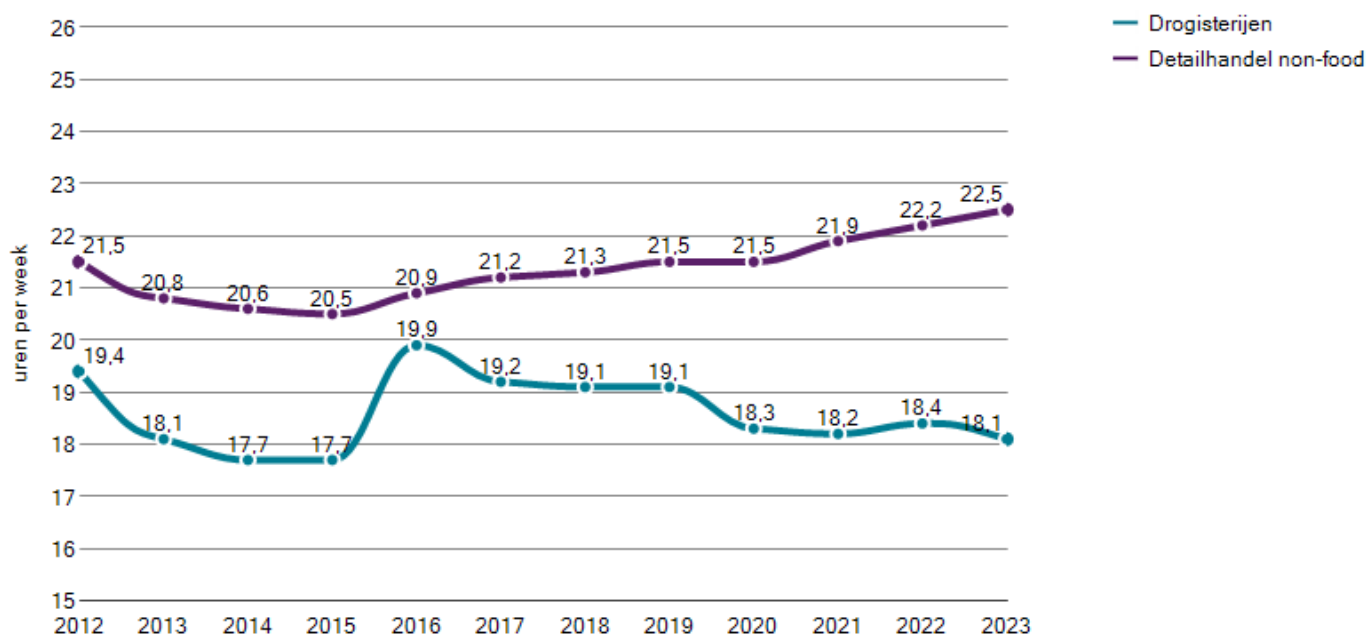
Figuur 16: Werkenden naar inkomensklasse drogisterijen (nominaal)

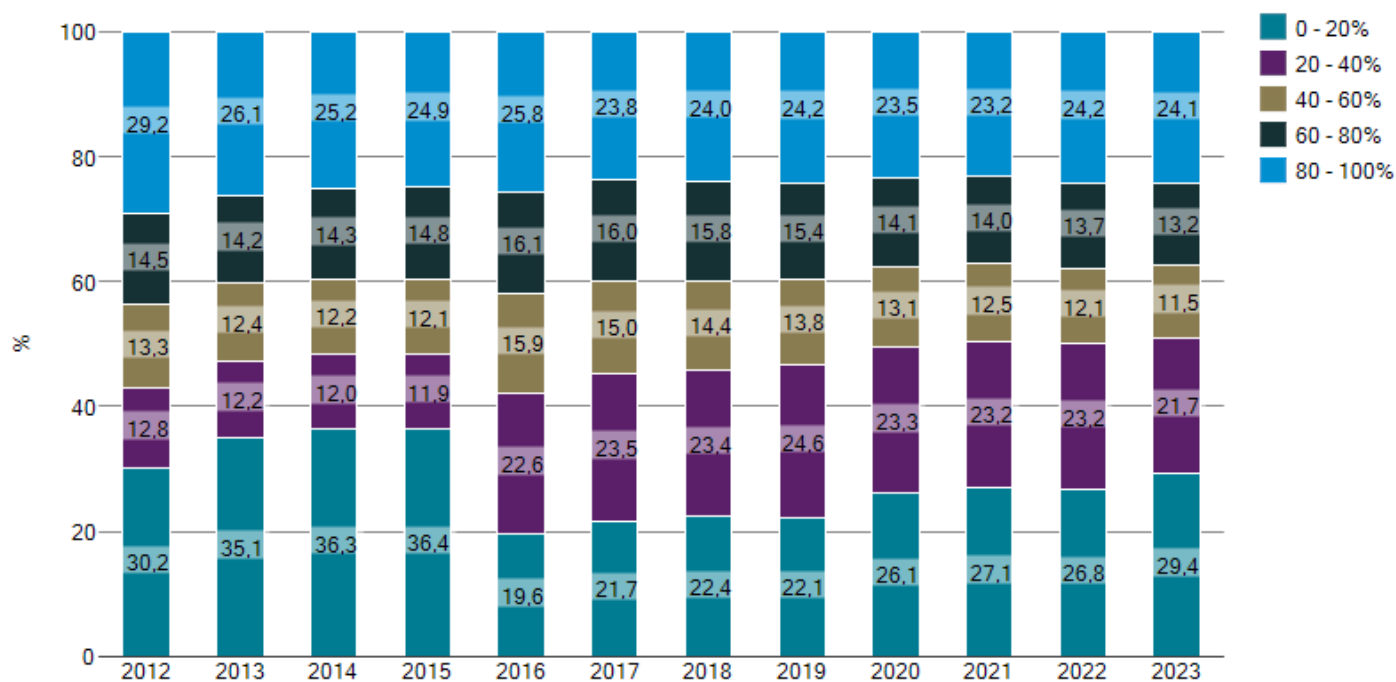
Figuur 17: Gemiddelde leeftijd en gemiddeld jaarinkomen drogisterijen per provincie in 2023

Figuur 18: Ontwikkeling gemiddelde omvang werkweek drogisterijen en detailhandel non-food

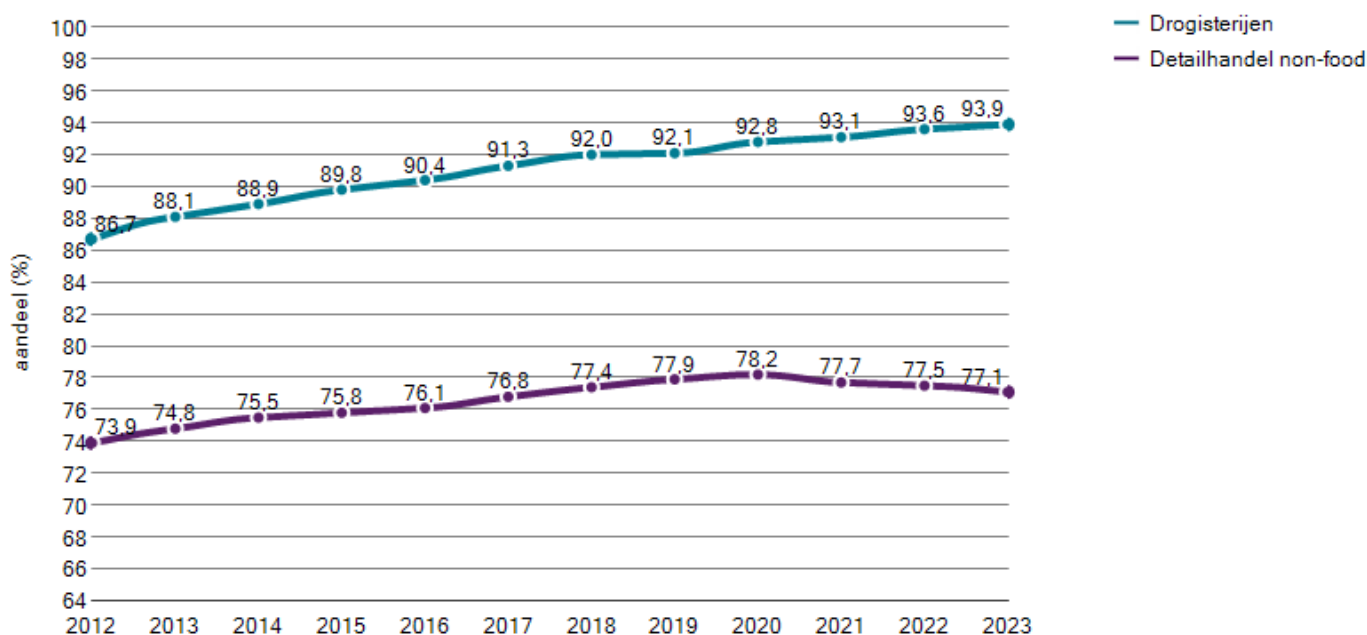

Figuur 19: Werkenden naar omvang werkweek drogisterijen tussen 2012 en 2023

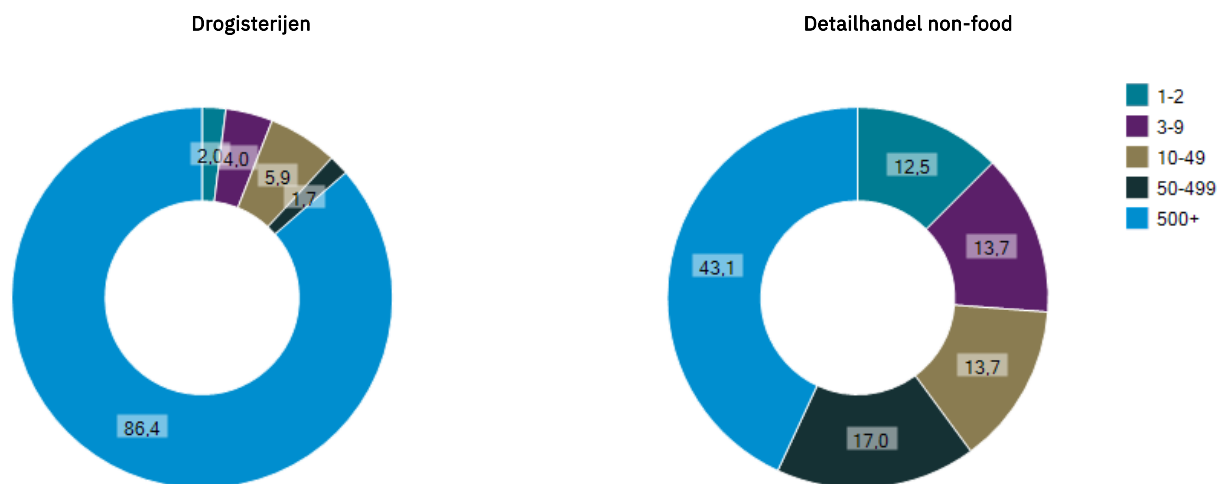

Toelichting: de figuur toont het aantal werkenden verdeeld over 5 klassen met deeltijdpercentages. In de branche drogisterijen werkt bijvoorbeeld 29,4 procent tussen de 0 en 20 procent van een volledige werkweek in 2023. De omvang van de volledige werkweek is gebaseerd op de geldende Collectieve Arbeidsovereenkomst.

Figuur 20: Ontwikkeling aandeel werkenden bij bedrijven met 10+ werkenden drogisterijen en detailhandel non-food

Figuur 21: Werkenden naar bedrijfsgrootte drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (aantal werknemers, in %)

Toelichting: de figuur toont het aantal werkenden verdeeld over 5 klassen van bedrijfsomvang. In de branche drogisterijen werkt bijvoorbeeld 86,4 procent bij bedrijven met 500 of meer werkenden in 2023.

Tabel 4: Baankenmerken drogisterijen per arbeidsmarktregio in 2023

Arbeidsmarktregio	Aandeel vaste aanstelling (%)	Gemiddeld inkomen (€)	Gemiddelde omvang werkweek (uur)	Aandeel werkzaam bij 10+ bedrijven (%)
Groningen	36,0	25.270	18,9	87,7
Friesland	39,3	24.730	18,5	86,9
Drenthe	36,1	23.945	19,3	83,5
Twente	27,8	22.465	18,2	94,3
Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	39,6	24.945	18,7	90,7
Midden-Gelderland	71,1	33.830	28,0	97,6
Rijk van Nijmegen	45,1	27.120	19,4	90,3
Achterhoek	41,2	24.315	19,4	92,1
Rivierenland	42,3	24.825	20,4	83,1
Flevoland	35,5	23.800	17,4	92,7
Gooi en Vechtstreek	45,1	27.255	18,8	93,0
Midden-Utrecht	40,7	27.725	19,4	93,0
Amersfoort	44,5	27.535	18,9	92,7
Noord-Holland Noord	38,2	25.025	19,1	89,2
Zaanstreek/Waterland	30,2	24.295	17,7	96,0
Groot Amsterdam	39,8	28.955	21,6	93,9
Holland Rijnland	41,4	25.535	18,3	94,3
Midden-Holland	35,2	22.970	18,7	88,9
Haaglanden	46,9	28.550	21,6	92,2
Rijnmond	43,6	25.705	19,4	94,4
Drechtsteden	41,3	22.960	18,8	97,8
Zeeland	43,2	26.435	21,5	88,5
West-Brabant	40,9	25.020	18,8	91,6
Midden-Brabant	31,1	23.820	16,3	92,8
Noordoost-Brabant	40,4	26.245	18,0	90,2
Zuidoost-Brabant	37,8	25.895	18,2	92,6
Noord-Limburg	40,5	25.140	19,7	93,2
Zuid-Limburg	37,6	25.500	18,6	88,4
Helmond-De Peel	31,0	22.040	17,0	94,3
Midden-Limburg	41,2	24.720	19,7	94,1
Zuid-Holland Centraal	40,6	24.645	19,7	94,1
Gorinchem	36,1	25.685	20,3	86,1
Regio Zwolle	39,9	24.065	18,8	86,9
Zuid-Kennemerland en IJmond	56,2	30.630	23,9	95,7
FoodValley	14,1	18.125	12,1	99,4
Totaal	35,3	24.420	18,1	93,9

Toelichting: Indien een punt of streep getoond wordt dan valt de data onder de drempelwaarde.

Arbeidsmarktstatistieken – werknemers en zelfstandigen

In deze paragraaf worden persoons- en baankenmerken verbijzonderd naar de groepen werknemers (inclusief oproepkrachten en stagiaires) en zelfstandigen (inclusief dga's).

Tabel 5, werknemers

	2015	2018	2021	2023
Drogisterijen				
Aantal werkenden (in personen)	29.070	32.130	33.225	36.285
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	28,5	28,0	27,7	27,4
Aandeel mannen (in %)	12,5	13,4	14,5	14,9
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	25.450	19.080	20.370	23.945
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	17,1	18,7	17,7	17,7
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	56,8	58,1	59,2	64,2
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (in personen)	309.135	311.190	299.460	302.315
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	33,6	33,9	34,4	34,8
Aandeel mannen (in %)	31,3	31,8	33,3	32,8
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	23.940	24.280	26.085	29.925
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	22,8	23,1	23,4	23,5
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	49,8	53,2	50,9	54,2

Tabel 6, zelfstandigen

	2015	2018	2021	2023
Drogisterijen				
Aantal werkenden (in personen)	1.260	1.080	910	965
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	51,0	52,0	53,8	54,8
Aandeel mannen (in %)	46,8	45,8	44,5	44,6
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	31.715	34.485	42.390	44.750
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	31,8	32,7	33,7	35,2
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	85,3	83,3	80,8	80,3
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (in personen)	52.600	48.855	44.670	46.900
Gemiddelde leeftijd (in jaren)	50,1	51,1	52,1	53,3
Aandeel mannen (in %)	56,6	57,1	57,7	57,9
Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte (nominaal)	30.350	33.225	38.595	39.255
Gemiddelde duur werkweek (in uren)	30,7	31,5	32,1	33,9
Aandeel flexibele arbeidsovereenkomst (in %)	86,9	86,2	84,6	84,1

Tabel 7, werknemers

	2015	2018	2021	2023
Drogisterijen				
Aantal werkenden (personen)	29.070	32.130	33.225	36.285
Aantal werkenden 55+ (personen)	1.365	1.670	2.000	2.400
Aandeel werkenden 55+ (%)	4,7	5,2	6,0	6,6
Uitstroom 55+ (personen)	190	175	250	260
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	13,9	10,5	12,5	10,8
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (personen)	309.135	311.190	299.460	302.315
Aantal werkenden 55+ (personen)	32.185	36.780	41.330	47.550
Aandeel werkenden 55+ (%)	10,4	11,8	13,8	15,7
Uitstroom 55+ (personen)	4.895	4.975	5.595	6.460
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	15,2	13,5	13,5	13,6

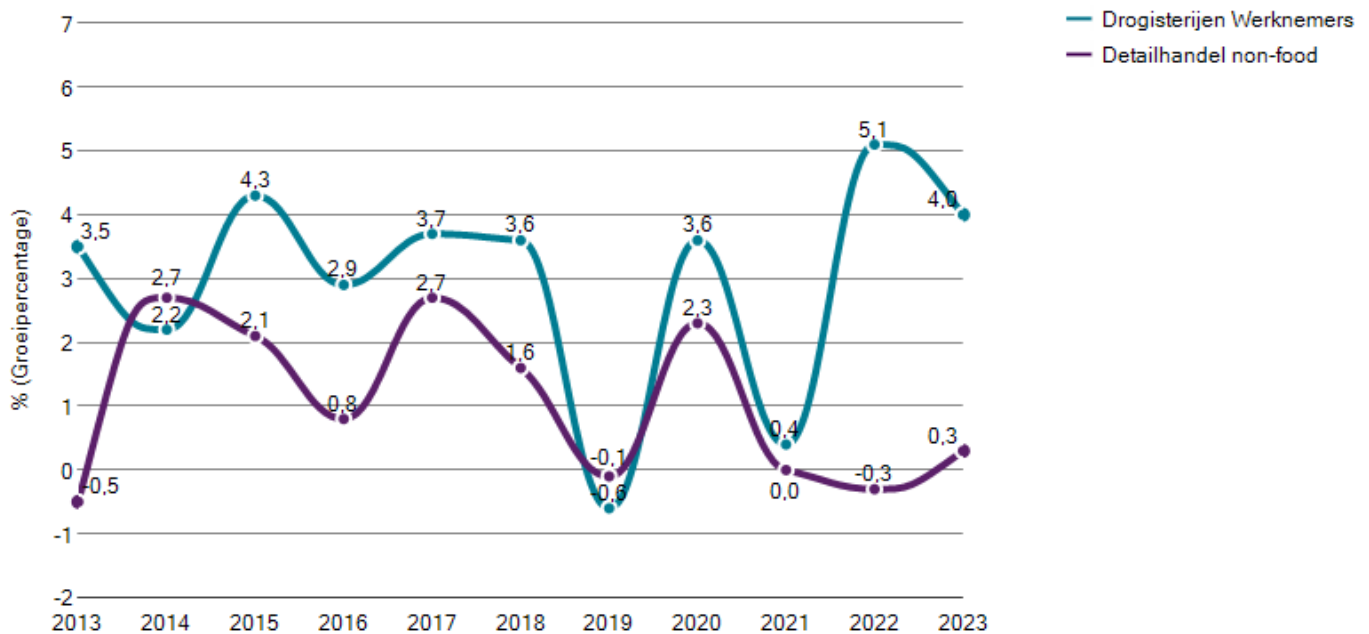
Tabel 8, zelfstandigen

	2015	2018	2021	2023
Drogisterijen				
Aantal werkenden (personen)	1.260	1.080	910	965
Aantal werkenden 55+ (personen)	475	430	405	490
Aandeel werkenden 55+ (%)	37,7	39,8	44,5	50,8
Uitstroom 55+ (personen)	40	55	45	0
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	8,4	12,8	11,1	0,0
Detailhandel non-food				
Aantal werkenden (personen)	52.600	48.855	44.670	46.900
Aantal werkenden 55+ (personen)	18.530	19.145	19.595	22.985
Aandeel werkenden 55+ (%)	35,2	39,2	43,9	49,0
Uitstroom 55+ (personen)	1.675	1.875	1.775	140
Aandeel uitstroom 55+ (% t.o.v. aantal werkenden 55+)	9,0	9,8	9,1	0,6

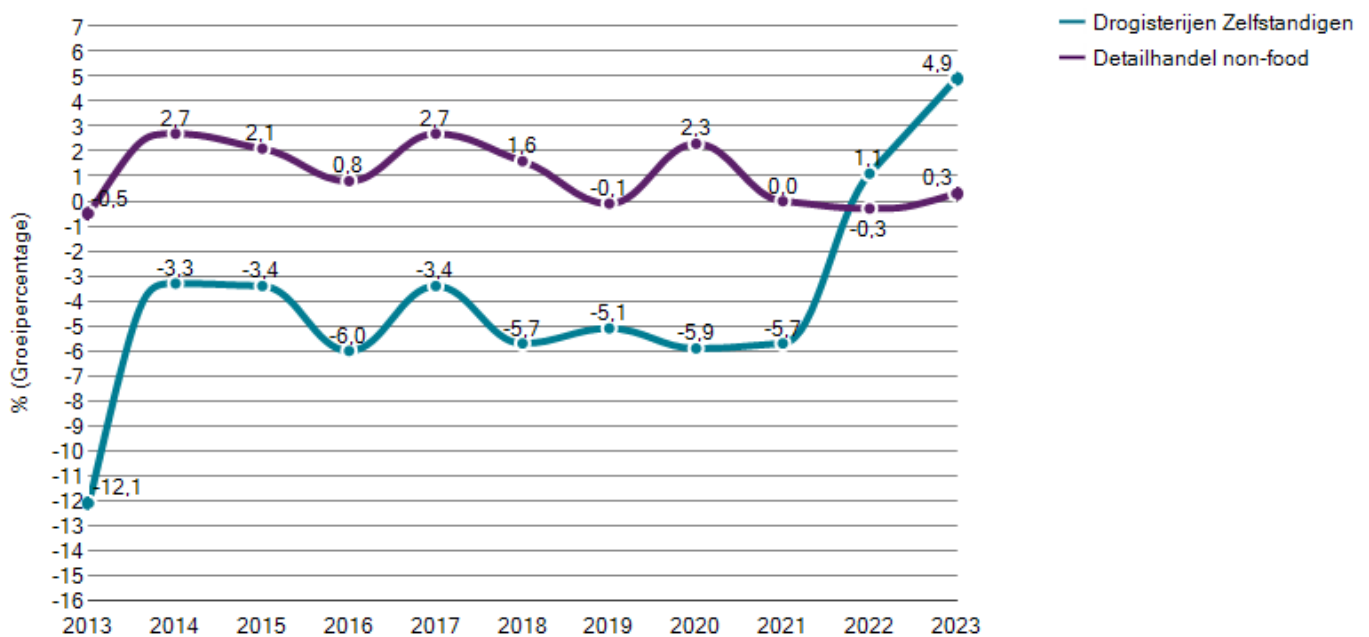
Opmerking: De registratie van de uitstroom in de groep “zelfstandigen” in 2023 is onvolledig en om deze reden weggelaten.

Omvang en dynamiek

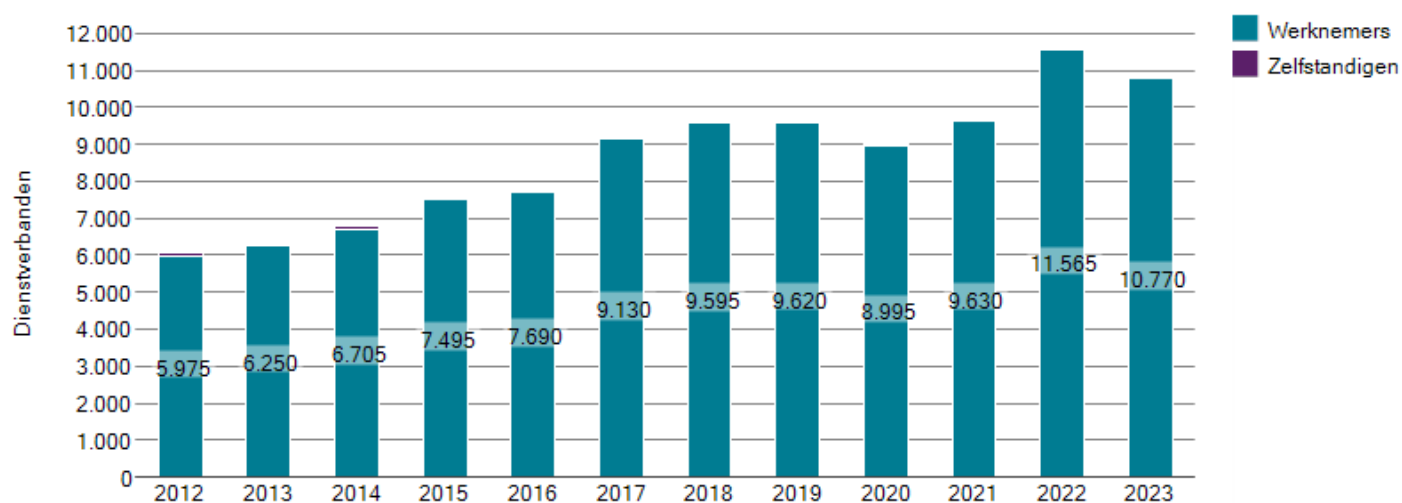
Figuur 22: Relatieve ontwikkeling (jaar op jaar) van het aantal werkenden drogisterijen en detailhandel non-food, werknemers

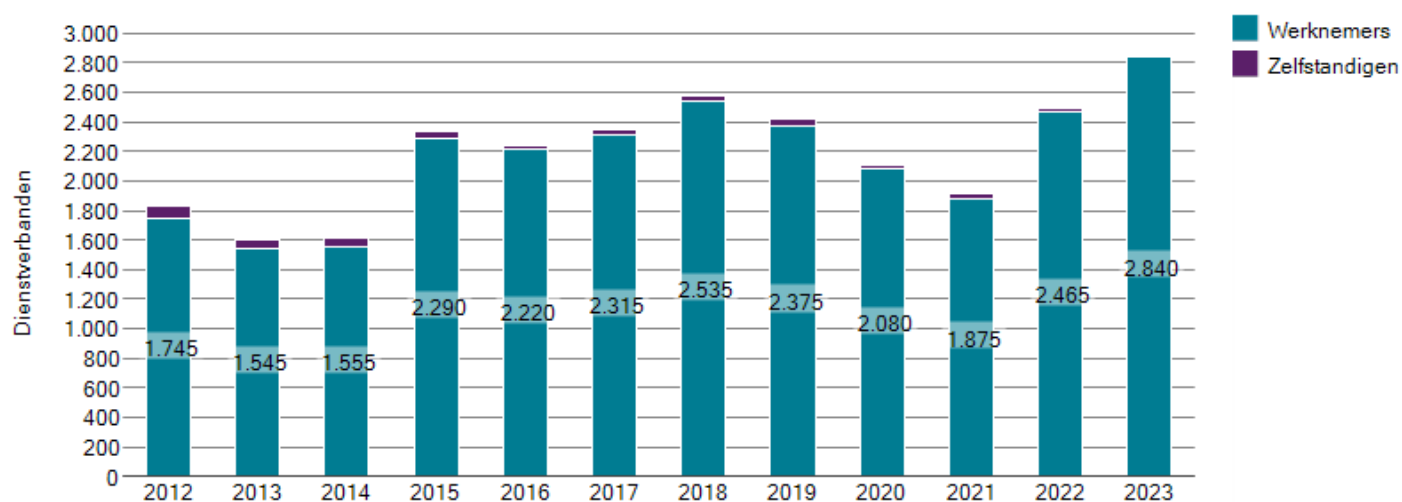
Figuur 23: Relatieve ontwikkeling (jaar op jaar) van het aantal werkenden drogisterijen en detailhandel non-food, zelfstandigen

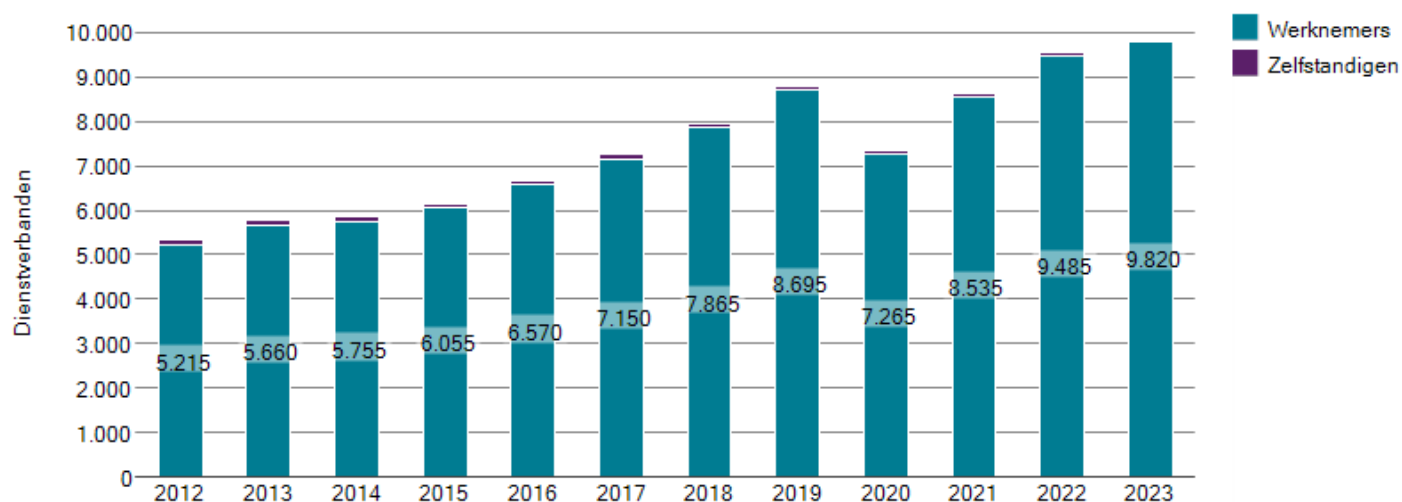
Figuur 24: Instroom drogisterijen

Figuur 25: Doorstroom drogisterijen

Figuur 26: Uitstroom drogisterijen

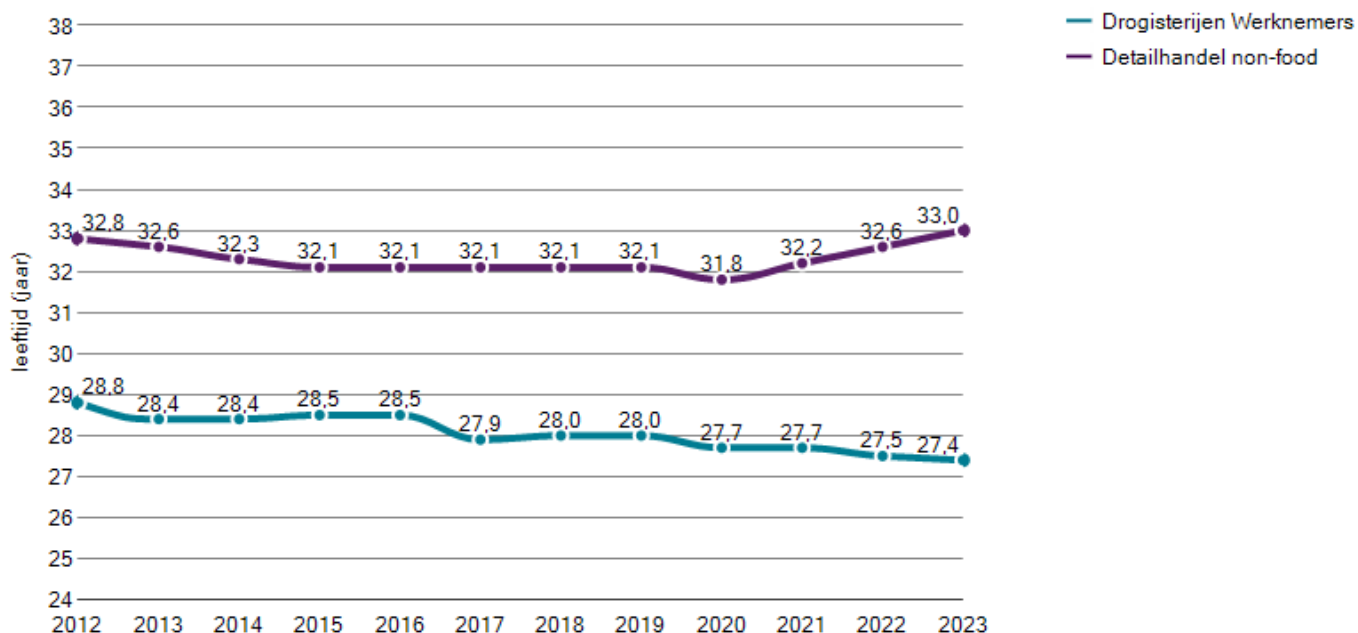

Opmerking: De registratie van instroom, doorstroom en uitstroom in de groep "zelfstandigen" in 2023 is onvolledig en om deze reden weggelaten.

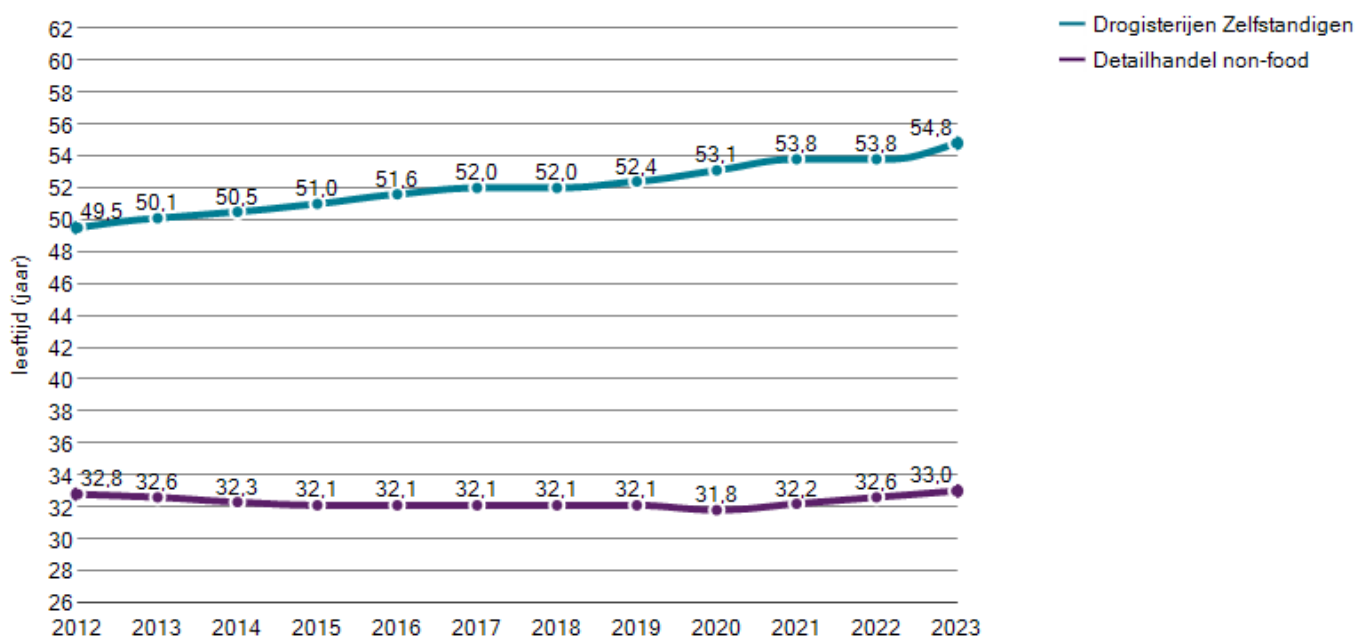
Persoonskenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over persoonskenmerken voor werknemers en zelfstandigen in de branche drogisterijen in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkenden. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in de tabellen 5 en 6, die zijn gebaseerd op het aantal fte.

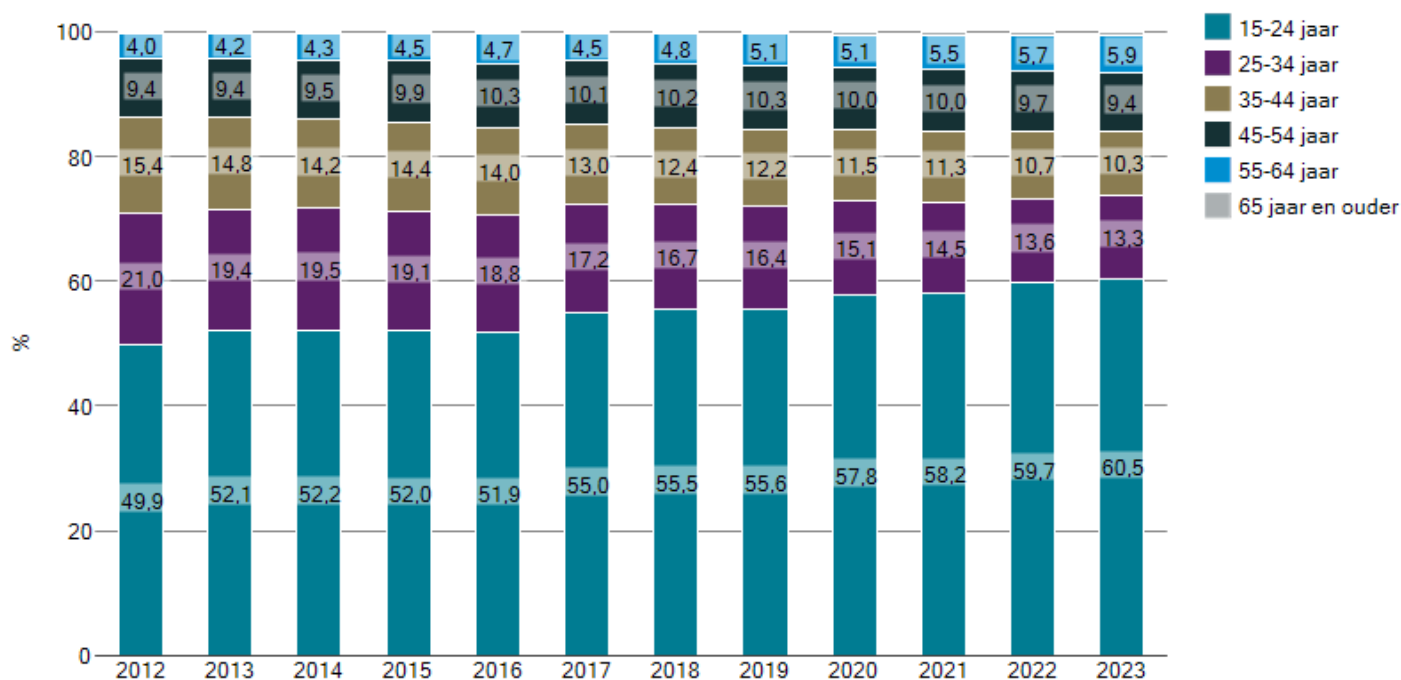
Figuur 27: Gemiddelde leeftijd werkenden drogisterijen en detailhandel non-food, werknemers

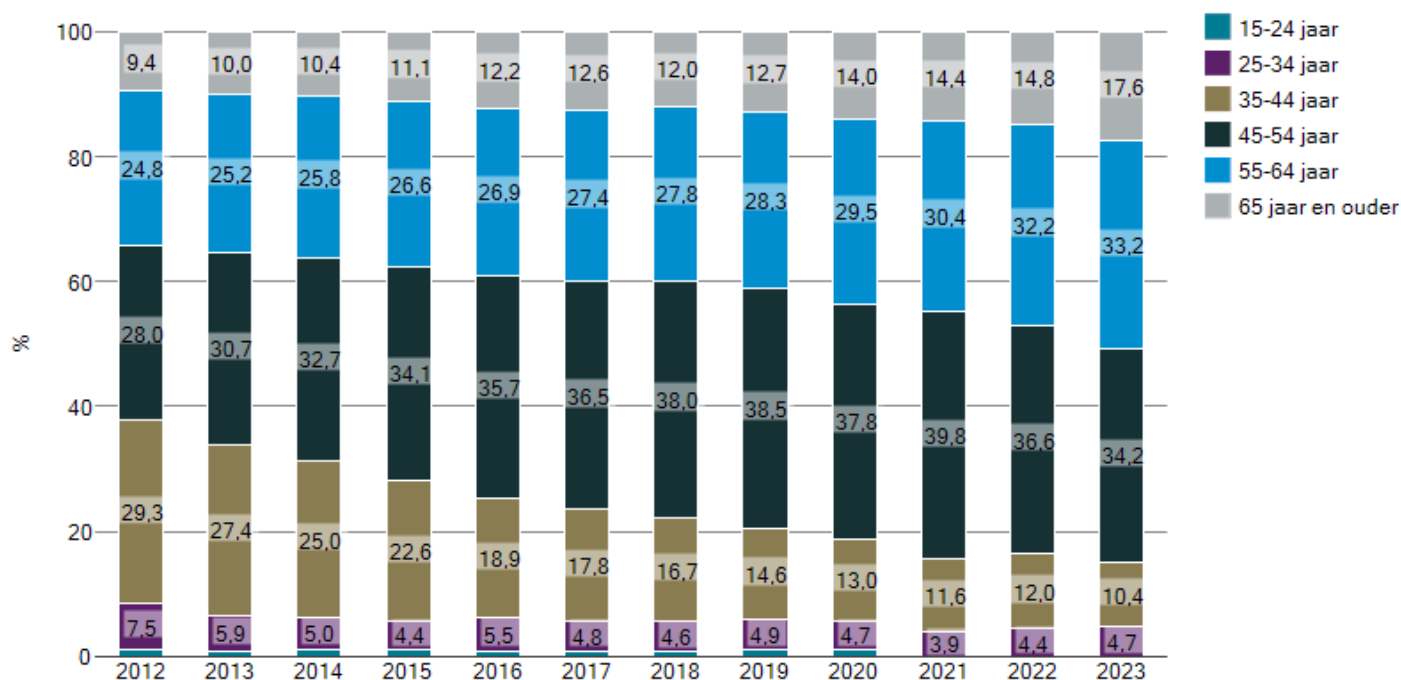
Figuur 28: Gemiddelde leeftijd werkenden drogisterijen en detailhandel non-food, zelfstandigen

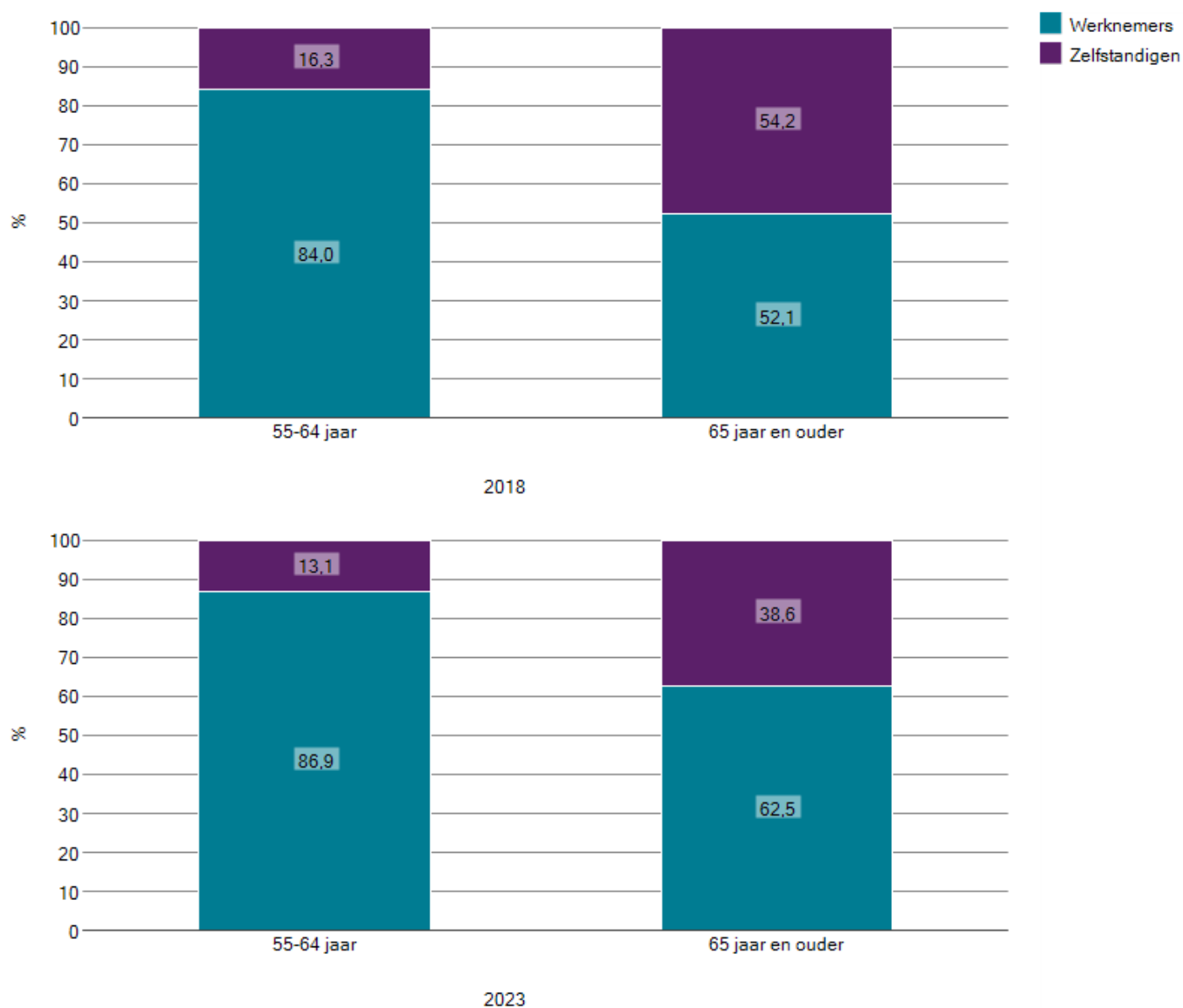
Figuur 29: Werkenden naar leeftijdsklasse drogisterijen, werknemers

Figuur 30: Werkenden naar leeftijdsklasse drogisterijen, zelfstandigen

Figuur 31: Werkenden 55 jaar en ouder drogisterijen

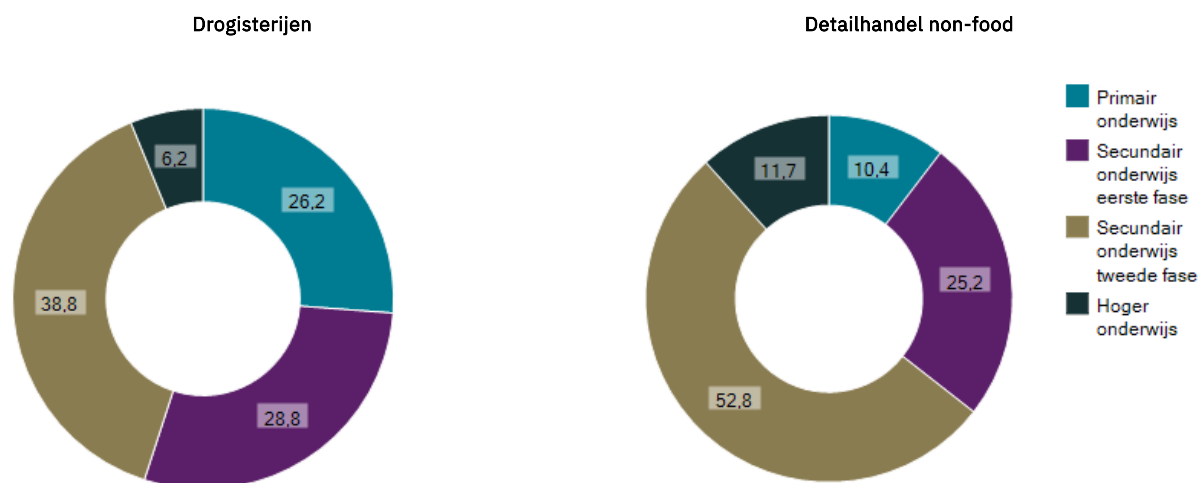
Figuur 32: Werkenden naar geslacht drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (werknemers, in %)

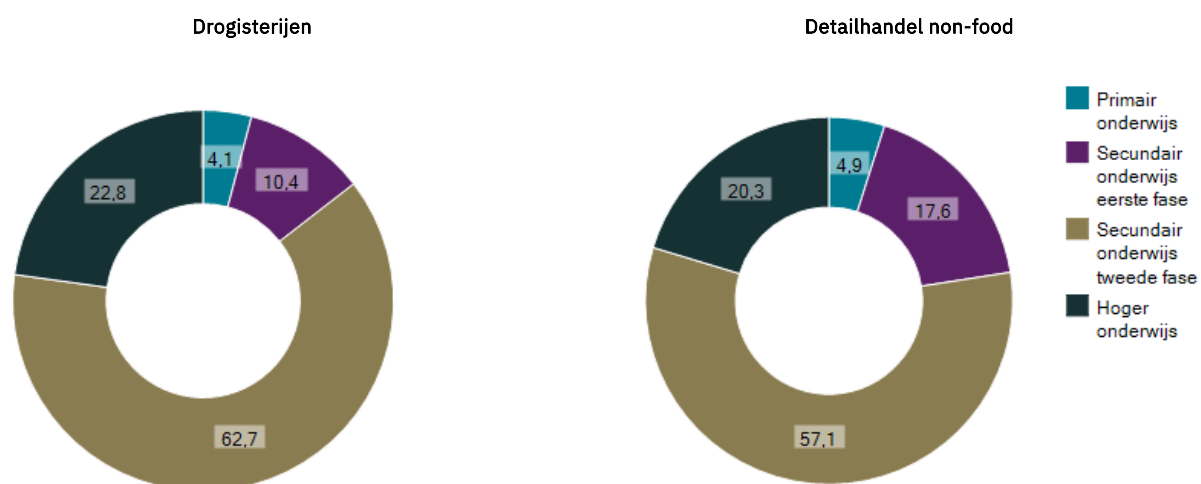
Figuur 33: Werkenden naar geslacht drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (zelfstandigen, in %)

Figuur 34: Werkenden naar opleidingsniveau drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (werknemers, in %)

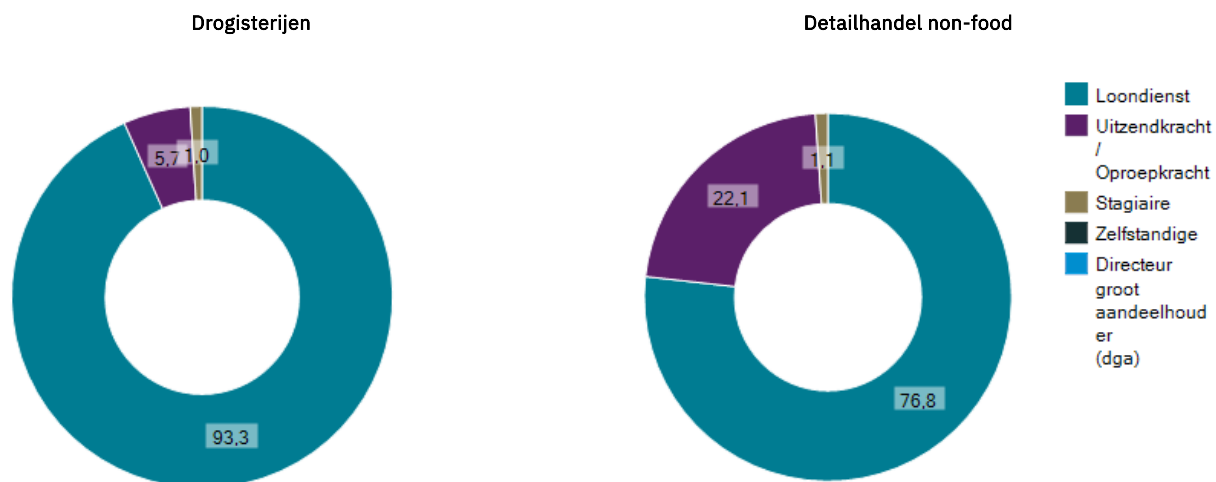
Figuur 35: Werkenden naar opleidingsniveau drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (zelfstandigen, in %)

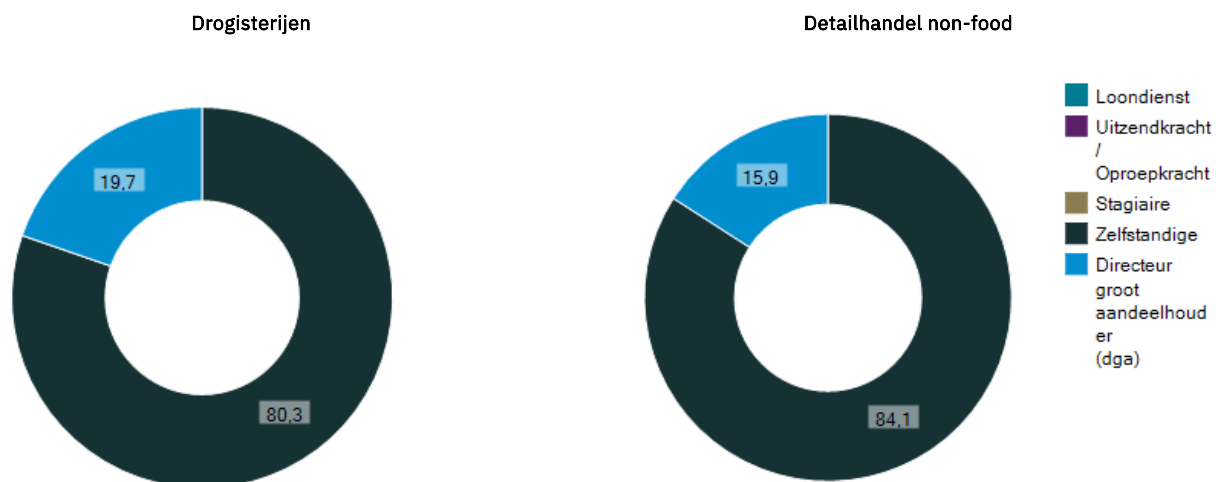
Baankenmerken

In deze paragraaf wordt nadere informatie gegeven over baankenmerken voor werknemers en zelfstandigen in de branche drogisterijen in vergelijking met de subsector detailhandel non-food. Gemiddelde waarden in deze paragraaf zijn gebaseerd op het aantal werkenden. Deze waarden kunnen afwijken van de waarden in de tabellen 5 en 6, die zijn gebaseerd op het aantal fte.

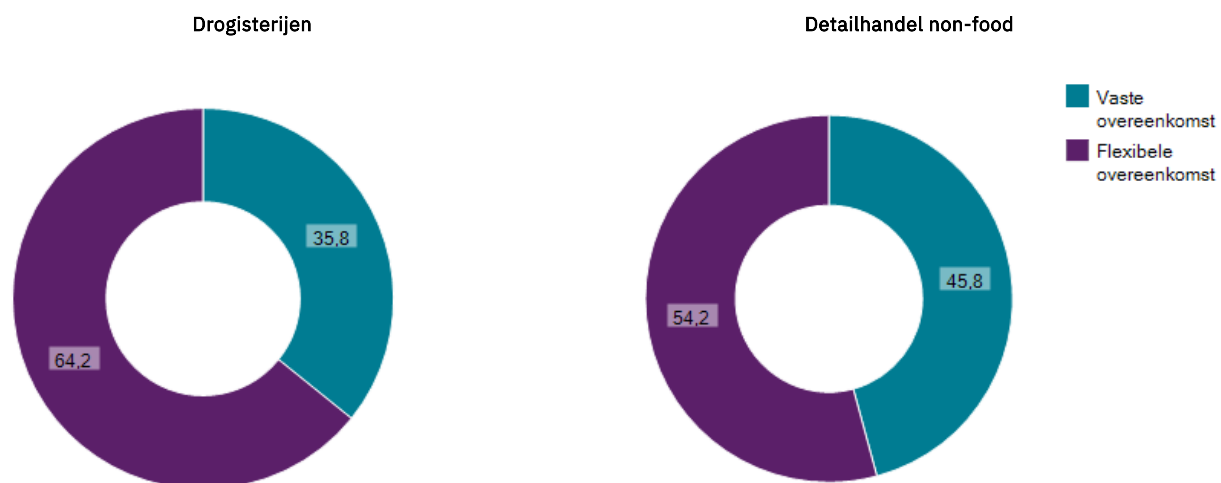
Figuur 36: Werkenden naar aanstelling drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (werknemers, in %)

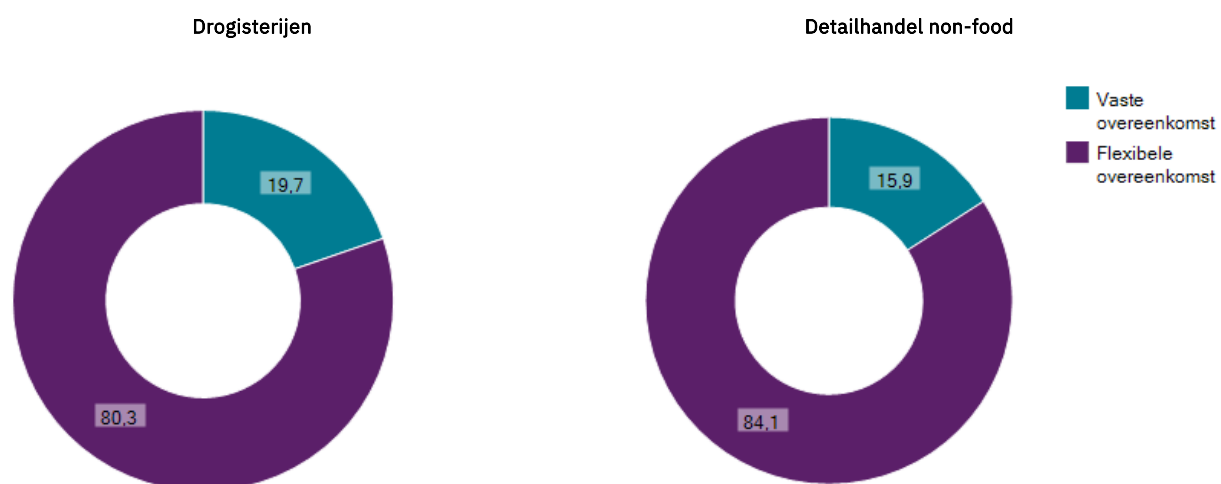
Figuur 37: Werkenden naar aanstelling drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (zelfstandigen, in %)

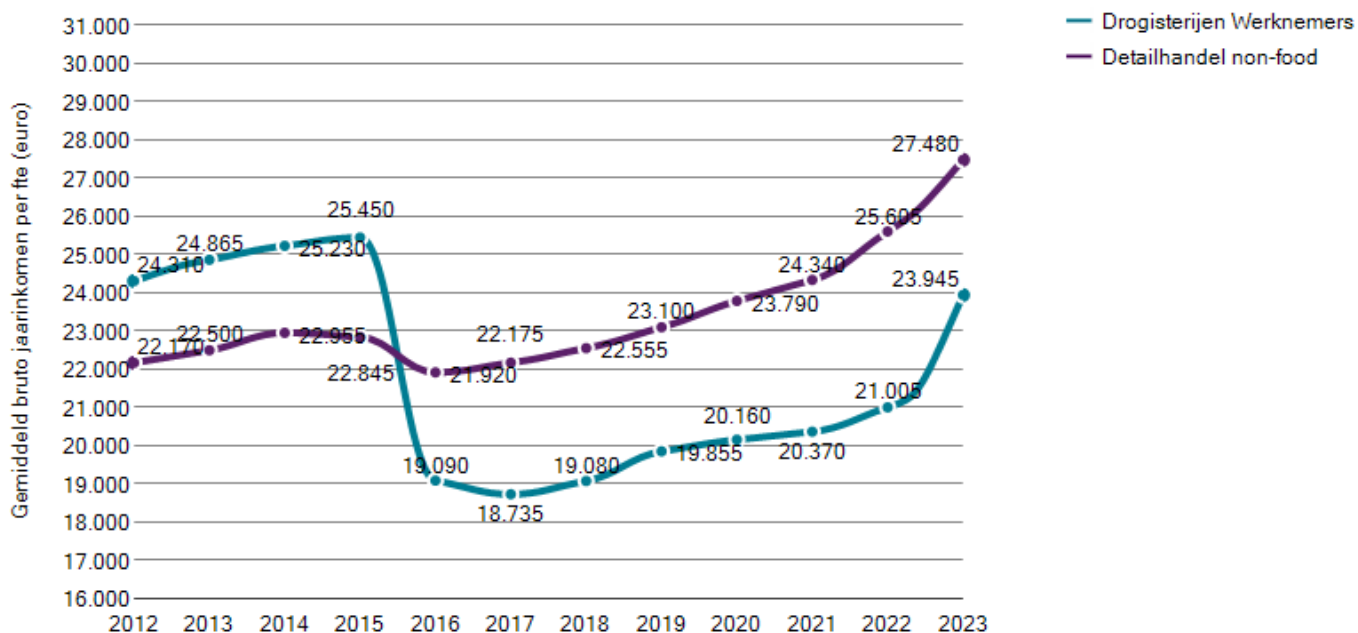
Figuur 38: Werkenden naar type arbeidsovereenkomst drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (werknemers, in %)

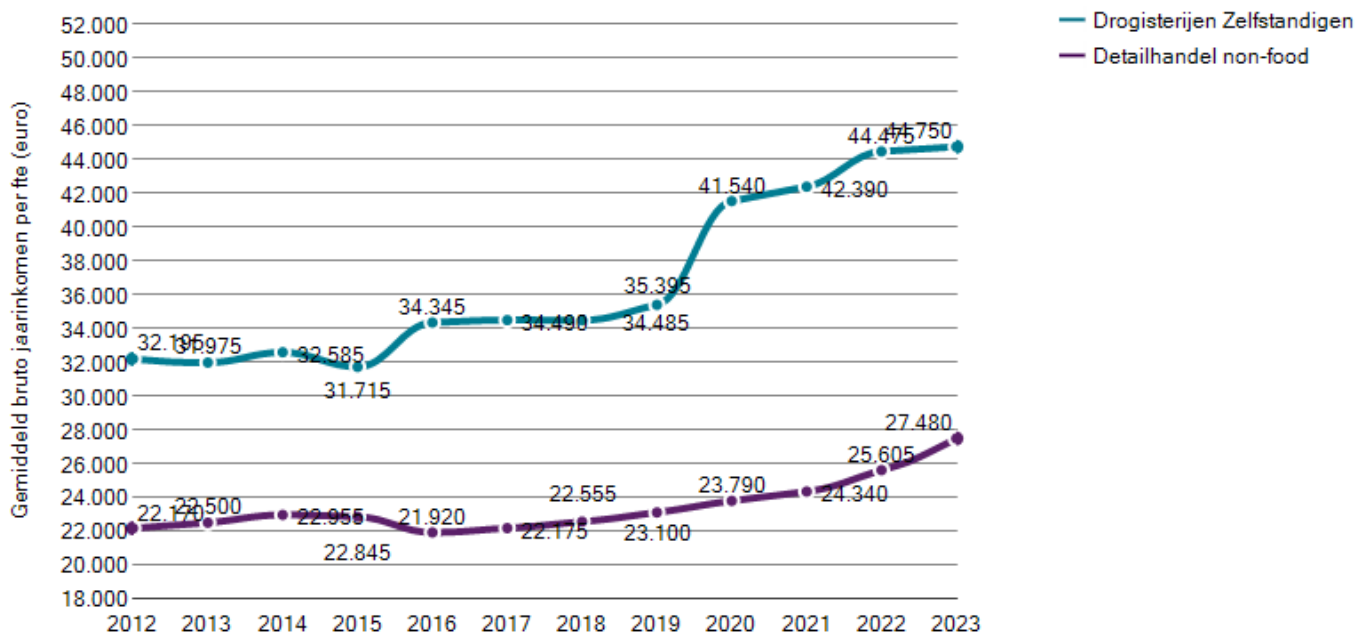
Figuur 39: Werkenden naar type arbeidsovereenkomst drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (zelfstandigen, in %)

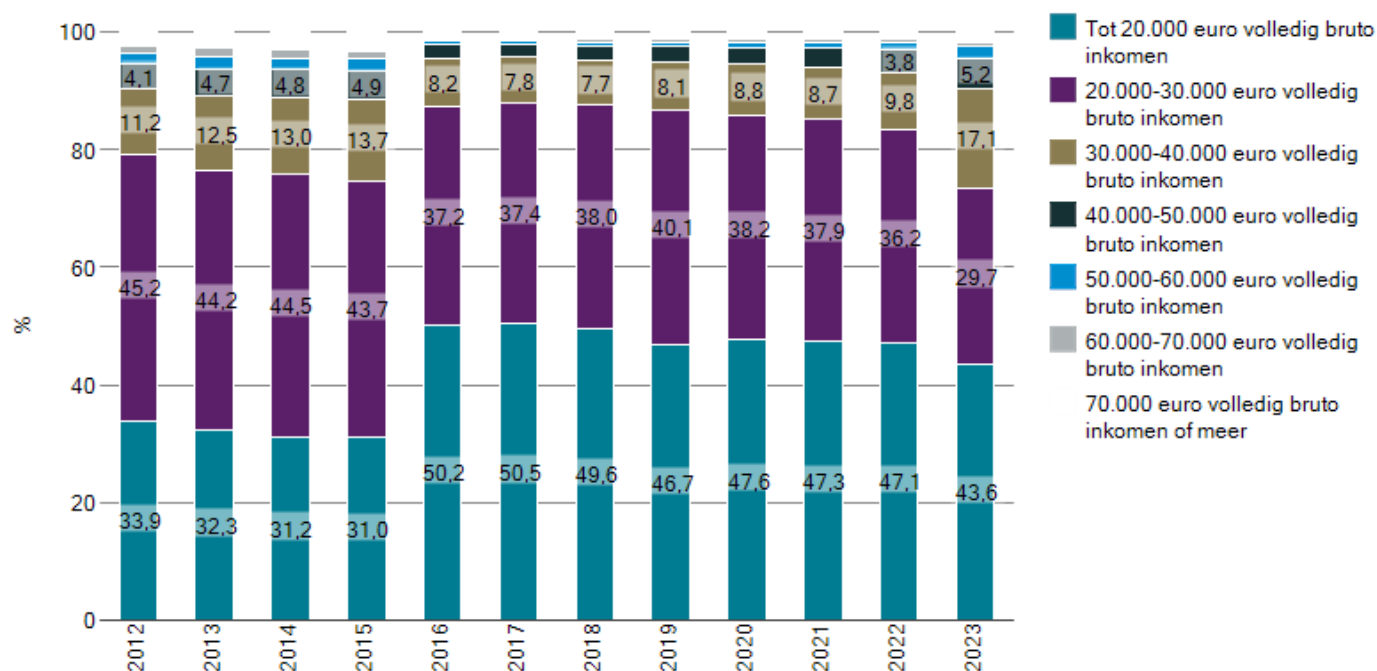
Figuur 40: Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte drogisterijen en detailhandel non-food (werknemers, nominaal)

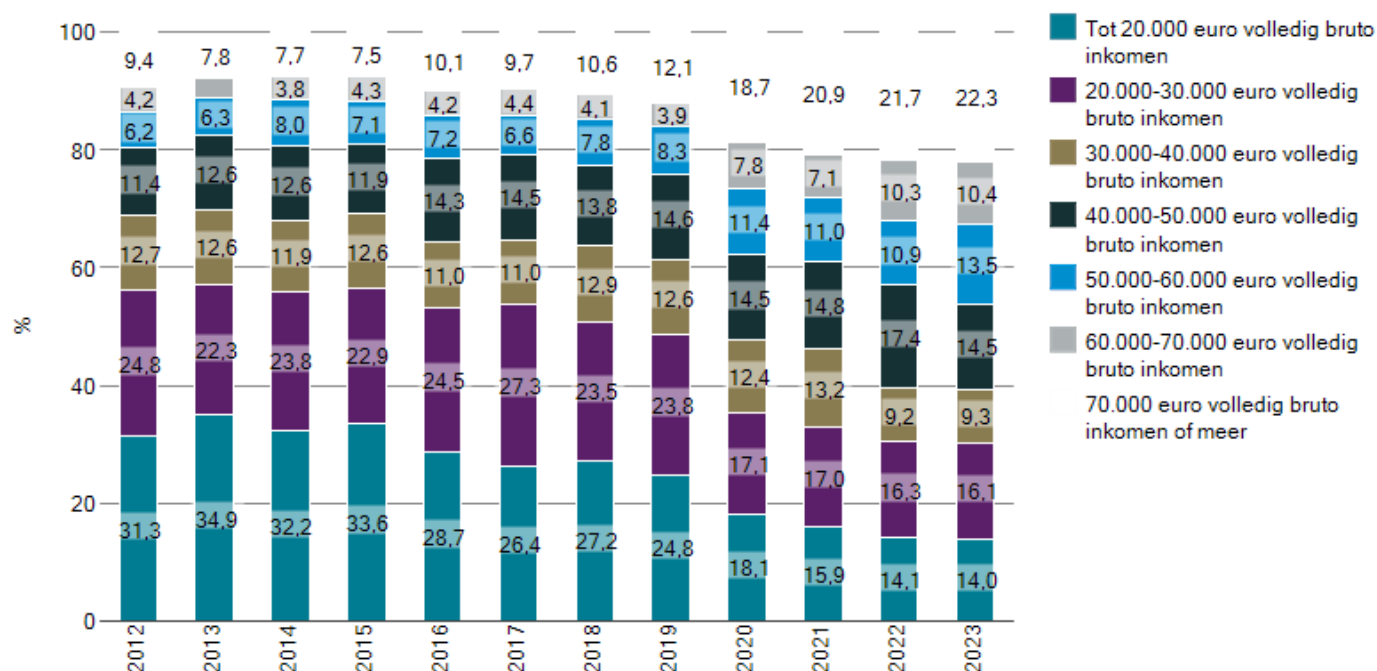
Figuur 41: Gemiddeld bruto jaarinkomen per fte drogisterijen en detailhandel non-food (zelfstandigen, nominaal)

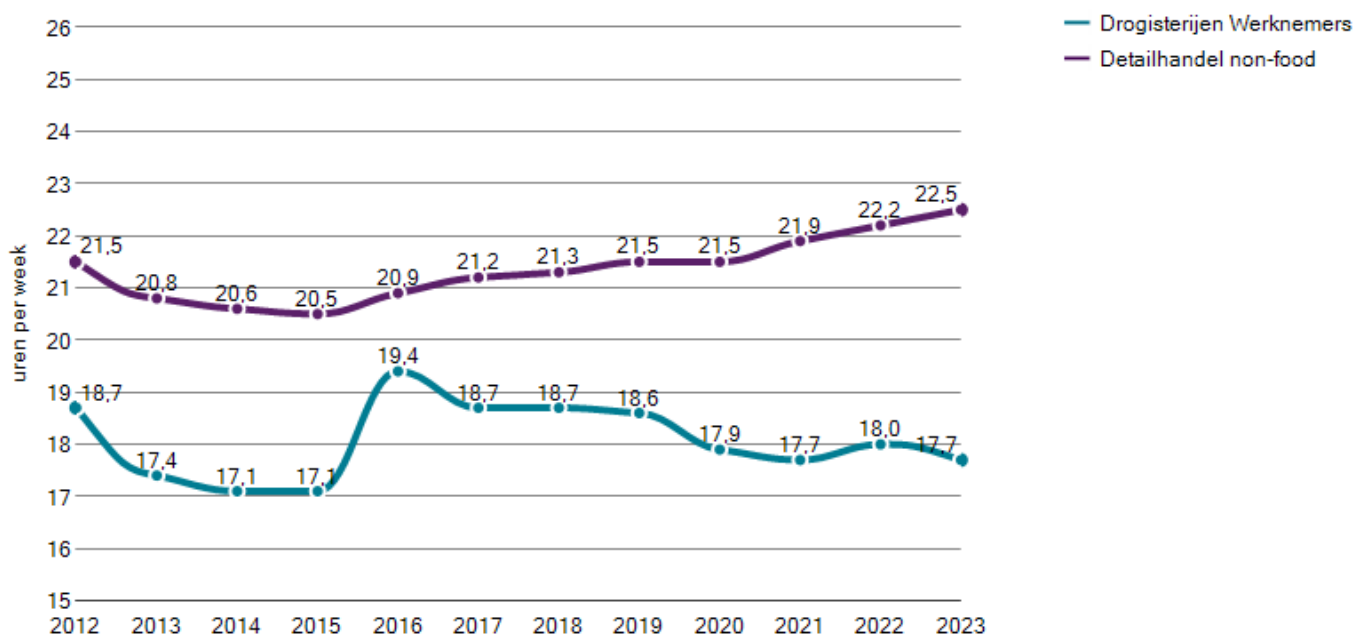
Figuur 42: Werkenden naar inkomensklasse drogisterijen (werknemers, nominaal)

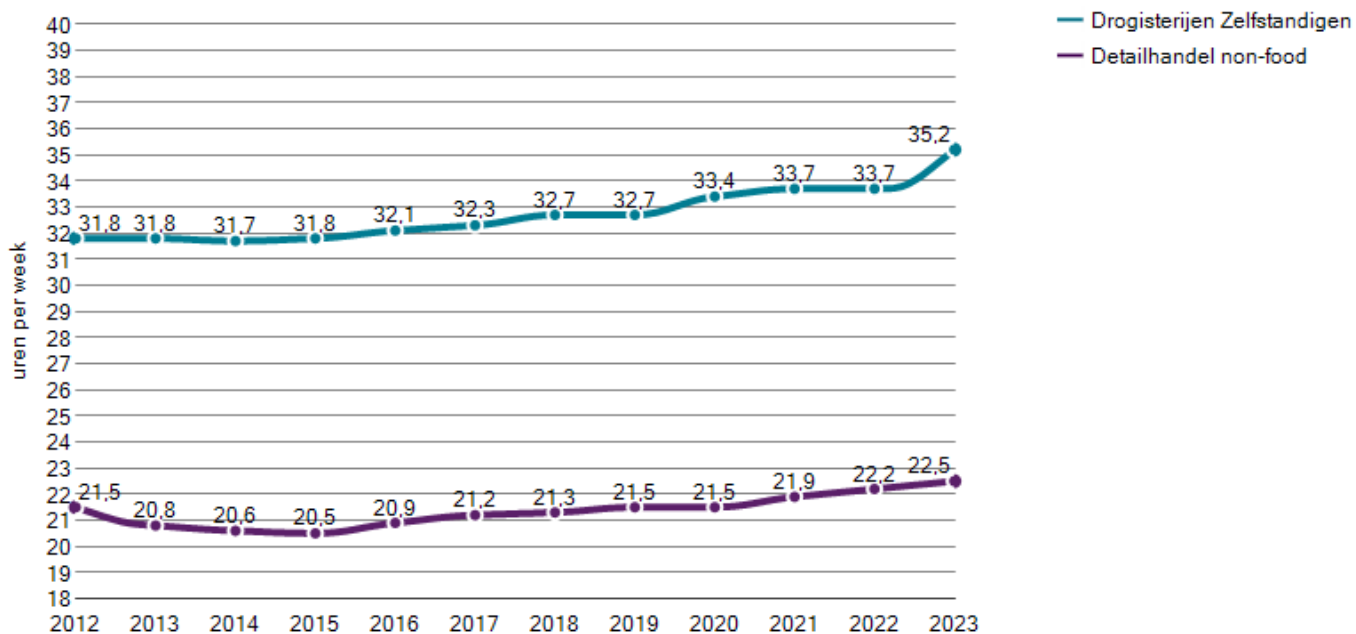
Figuur 43: Werkenden naar inkomensklasse drogisterijen (zelfstandigen, nominaal)

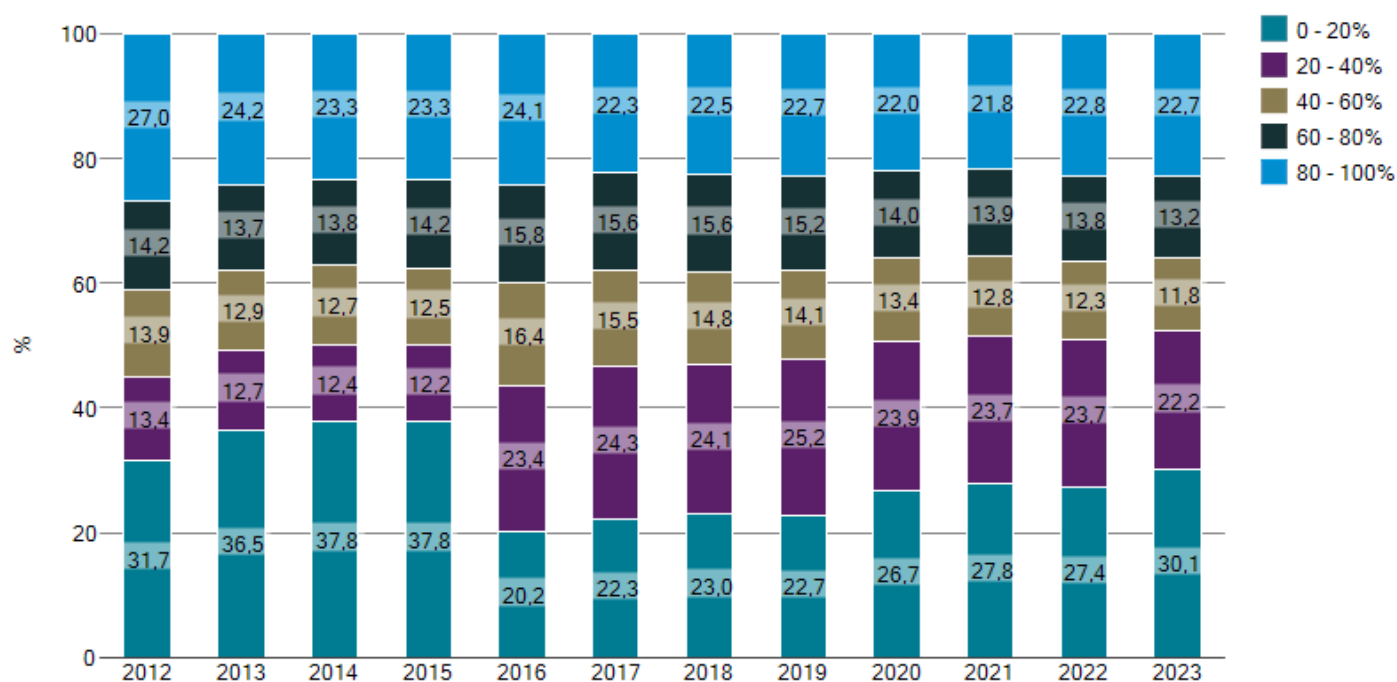
Figuur 44: Ontwikkeling gemiddelde omvang werkweek drogisterijen en detailhandel non-food, werknemers

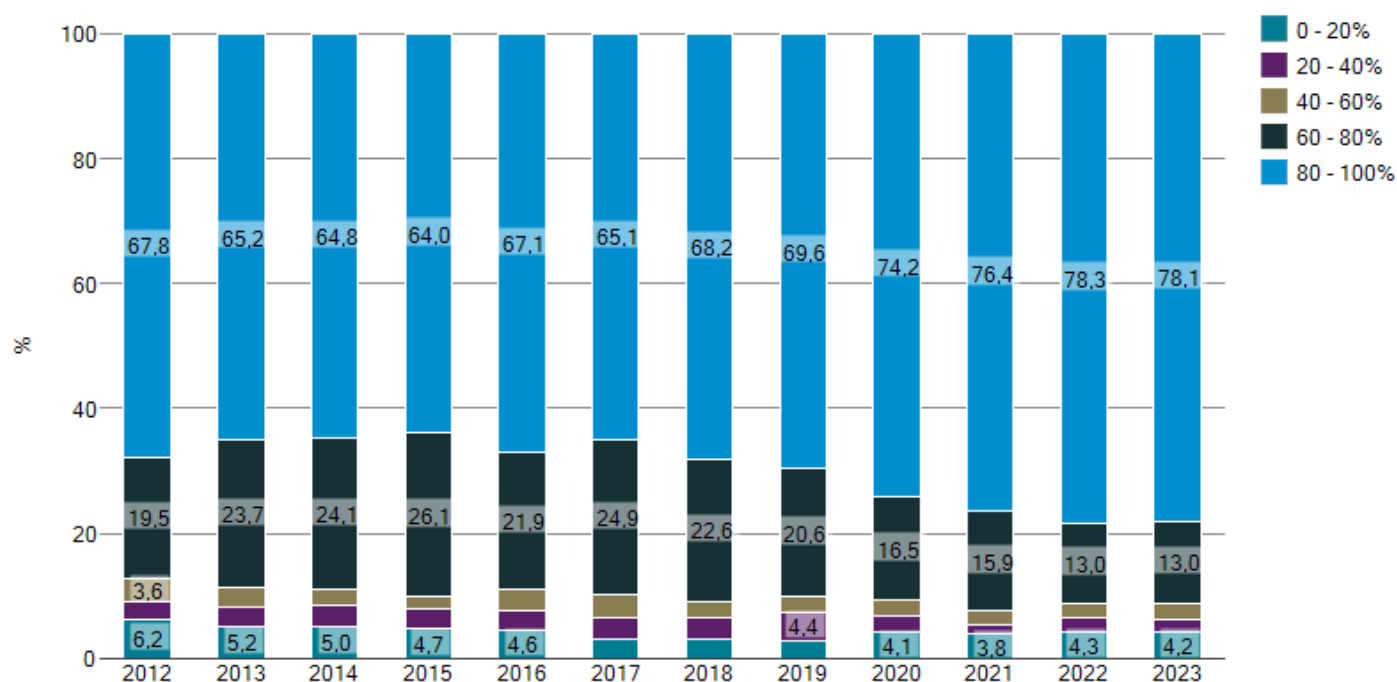
Figuur 45: Ontwikkeling gemiddelde omvang werkweek drogisterijen en detailhandel non-food , zelfstandigen

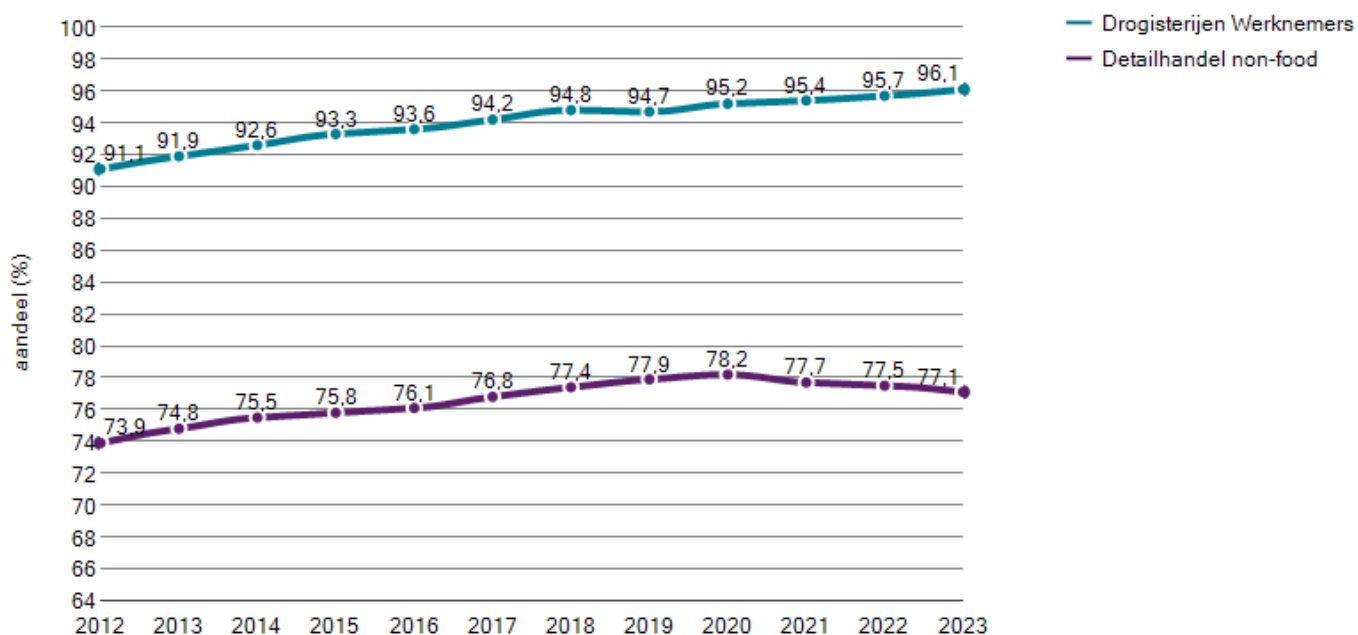
Figuur 46: Werkenden naar omvang werkweek drogisterijen tussen 2012 en 2023, werknemers

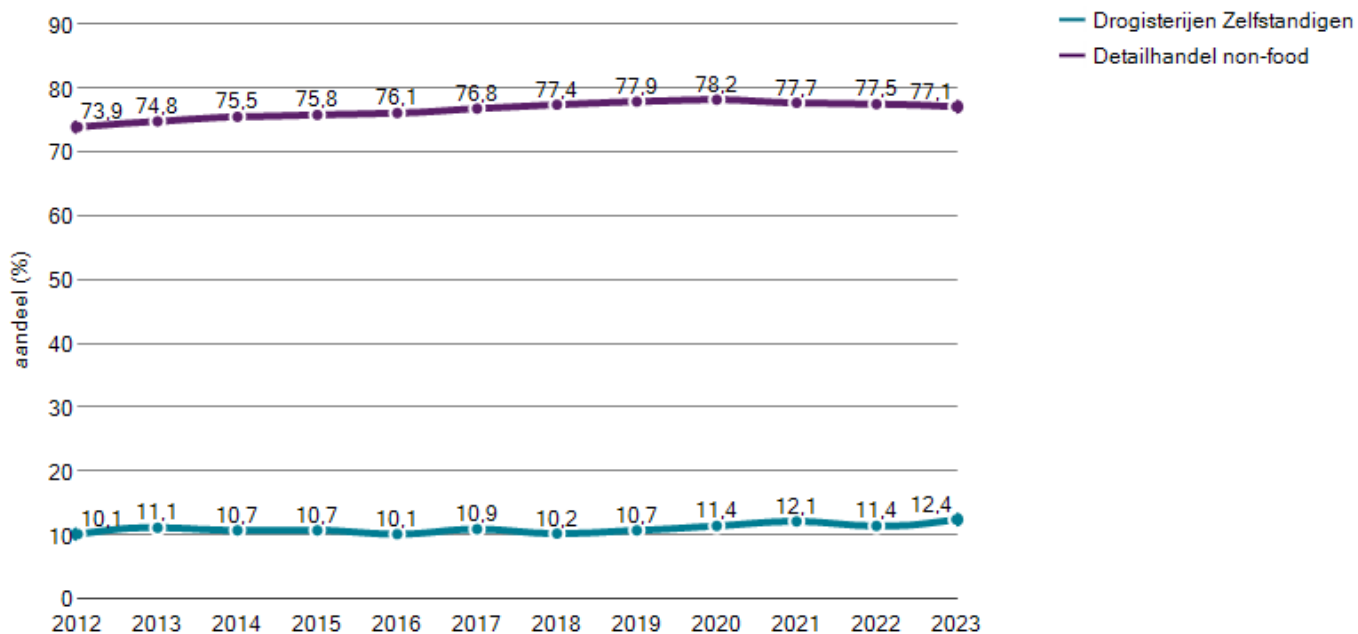
Figuur 47: Werkenden naar omvang werkweek drogisterijen tussen 2012 en 2023, zelfstandigen

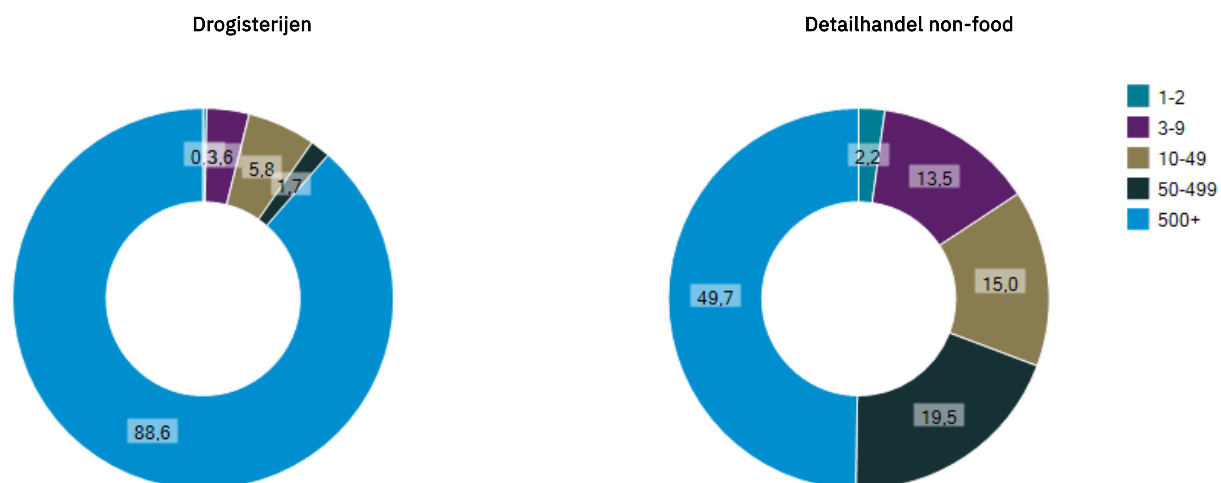
Figuur 48: Ontwikkeling aandeel werkenden bij bedrijven met 10+ werkenden drogisterijen en detailhandel non-food, werknemers

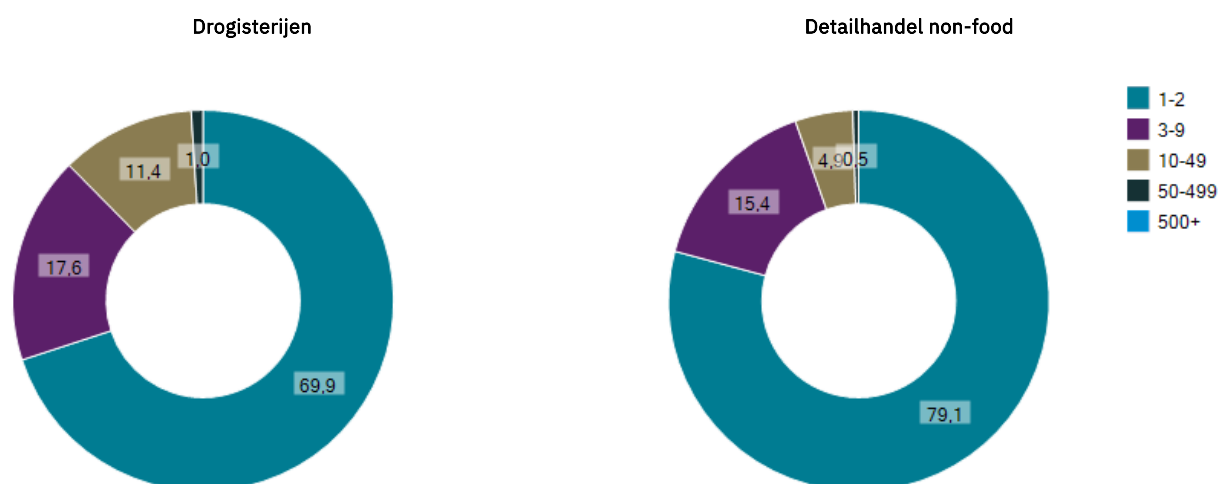
Figuur 49: Ontwikkeling aandeel werkenden bij bedrijven met 10+ werkenden drogisterijen en detailhandel non-food, zelfstandigen

Figuur 50: Werkenden naar bedrijfsgrootte drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (werknemers, in %)

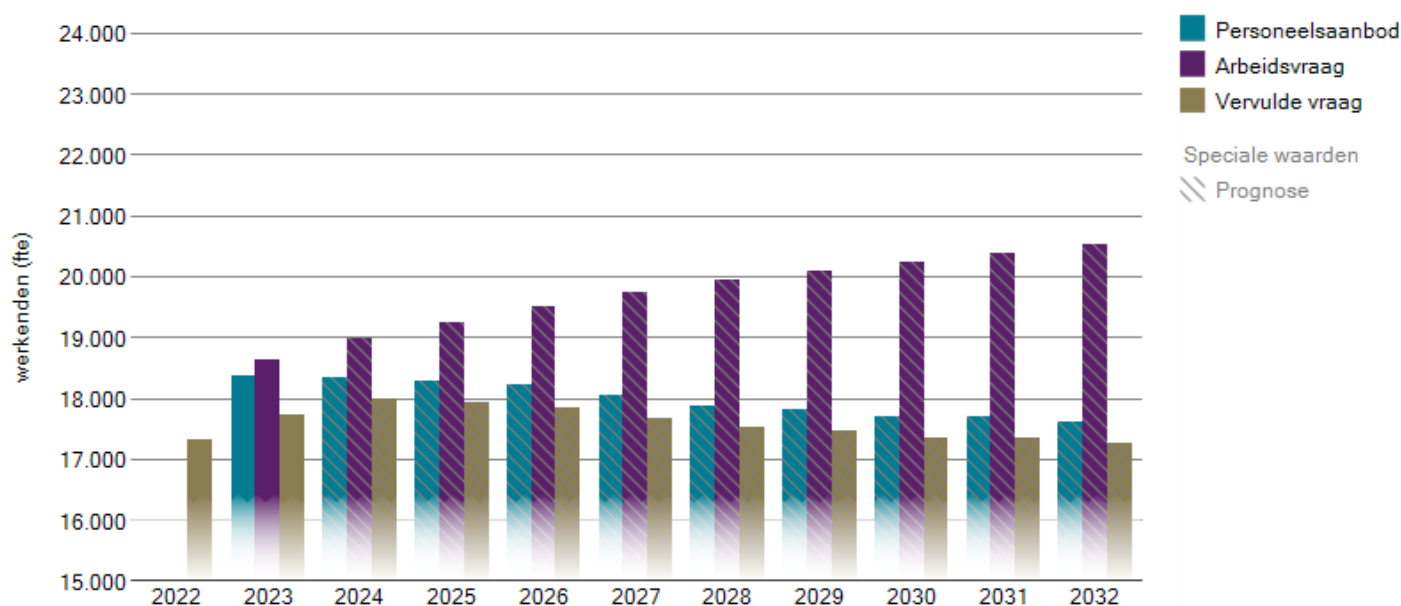
Figuur 51: Werkenden naar bedrijfsgrootte drogisterijen en detailhandel non-food in 2023 (zelfstandigen, in %)

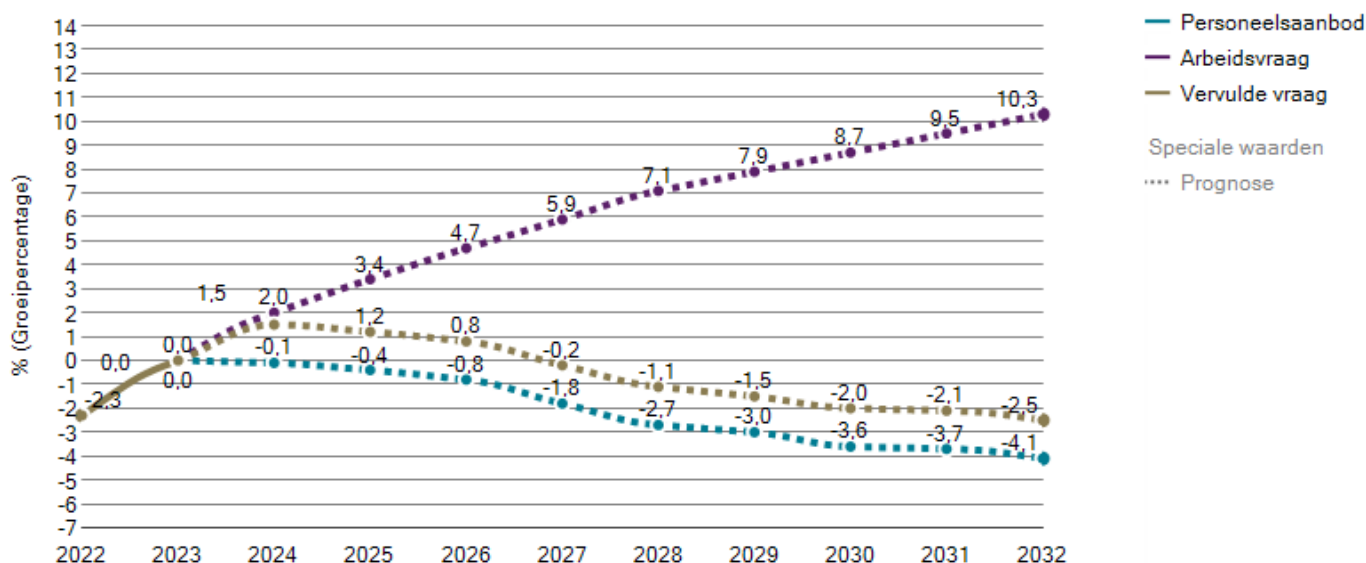
Arbeidsmarktprognoses

Deze paragraaf is gewijd aan de verwachte ontwikkeling van de arbeidsvraag, het personeelsaanbod en de vervulde vraag. Wanneer gesproken wordt over aantal werkenden, vraag of personeelsaanbod betreft dit de som van zelfstandigen/dga's en personen in loondienst. De vervulde vraag komt overeen met het verwachte aantal werkenden. De arbeidsvraag is de geschatte behoefte van bedrijven aan arbeidskrachten. Het verschil tussen de arbeidsvraag en de vervulde vraag is dus een indicatie van het aantal vacatures. Het personeelsaanbod is het geschatte aanbod van de beroepsbevolking in het betreffende arbeidsmarktsegment. De verwachtingen zijn tot stand gekomen op basis van Hermes, het arbeidsmarktprognosemodel van ABF Research. In Hermes is het aantal fte de centrale rekeneenheid.

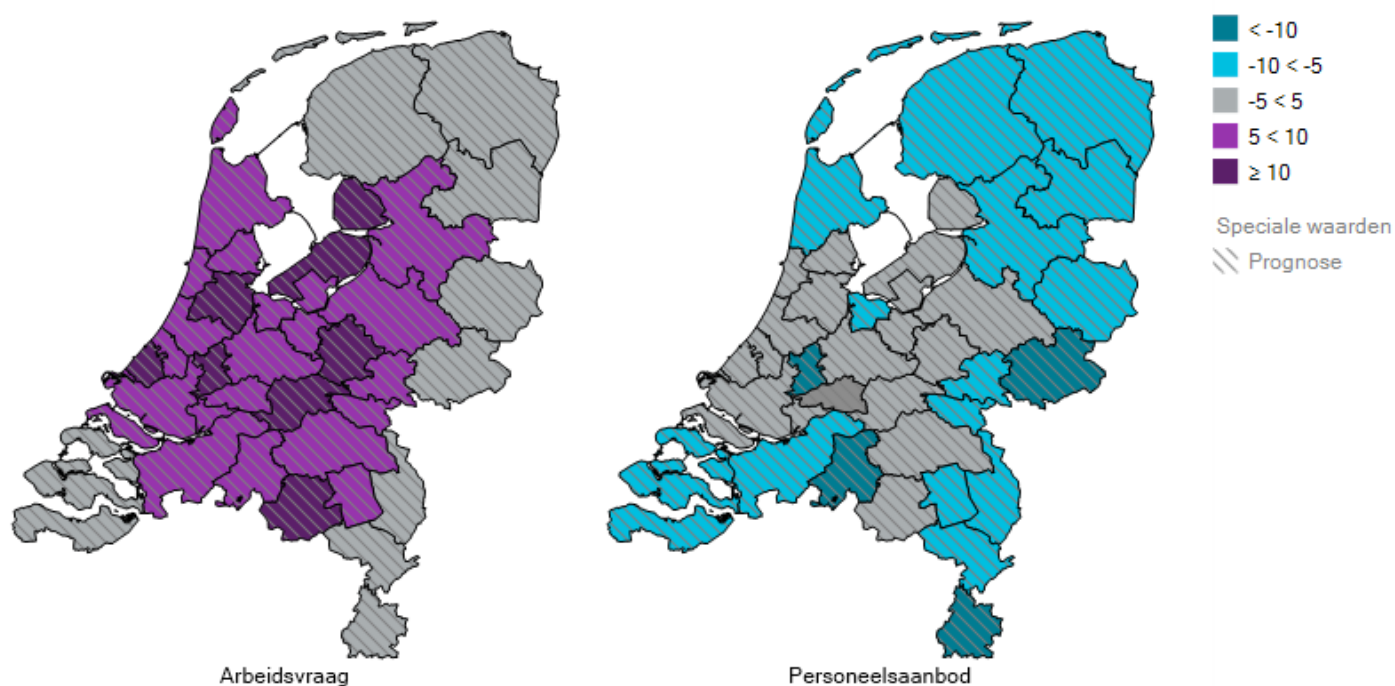
Figuur 52: Verwachte ontwikkeling arbeidsvraag, personeelsaanbod en vervulde vraag drogisterijen

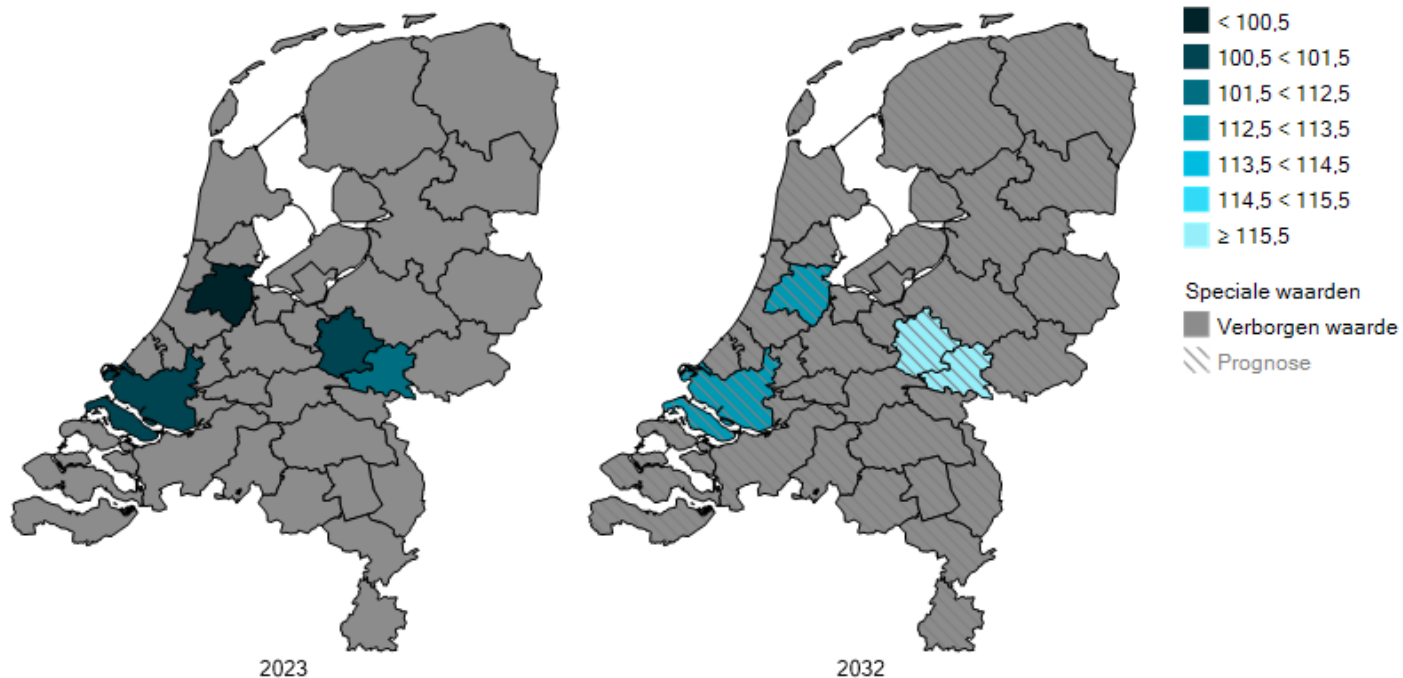
Figuur 53: Verwachte ontwikkeling arbeidsvraag, personeelsaanbod en vervulde vraag drogisterijen t.o.v. 2023

Figuur 54: Verwachte ontwikkeling arbeidsvraag en personeelsaanbod drogisterijen per arbeidsmarktregio 2032 t.o.v. 2024 (in procenten)

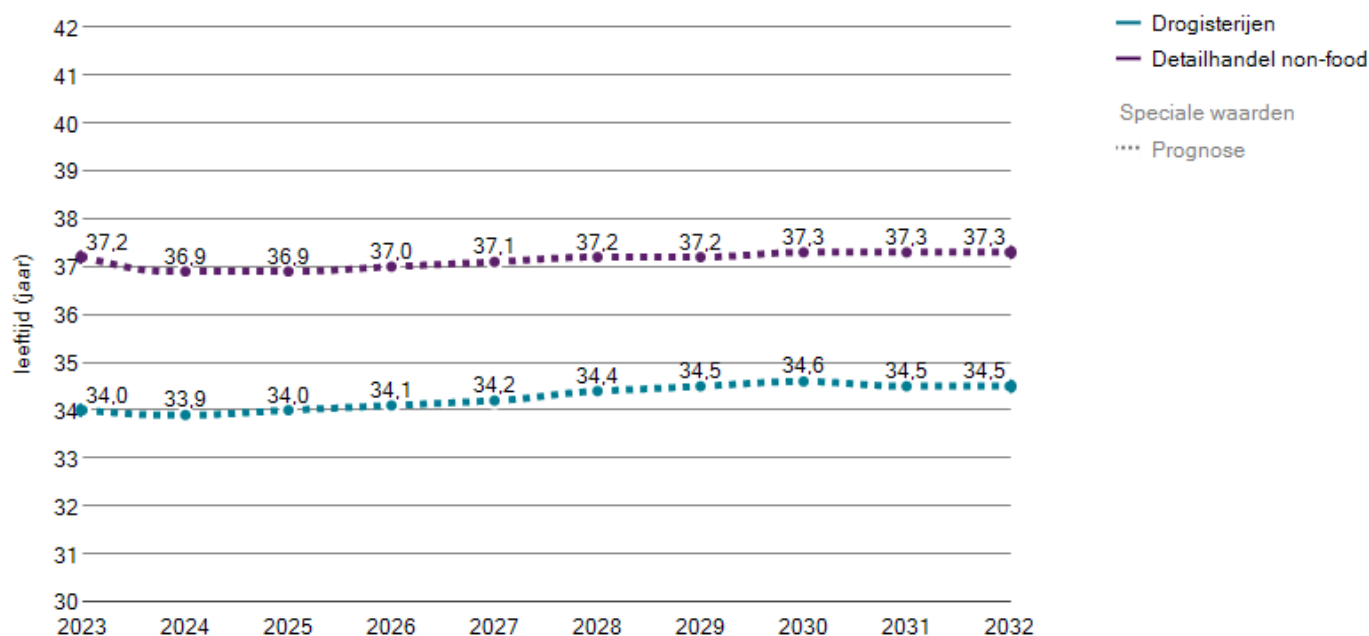
Figuur 55: Verwachte spanningsindex drogisterijen per arbeidsmarktregio

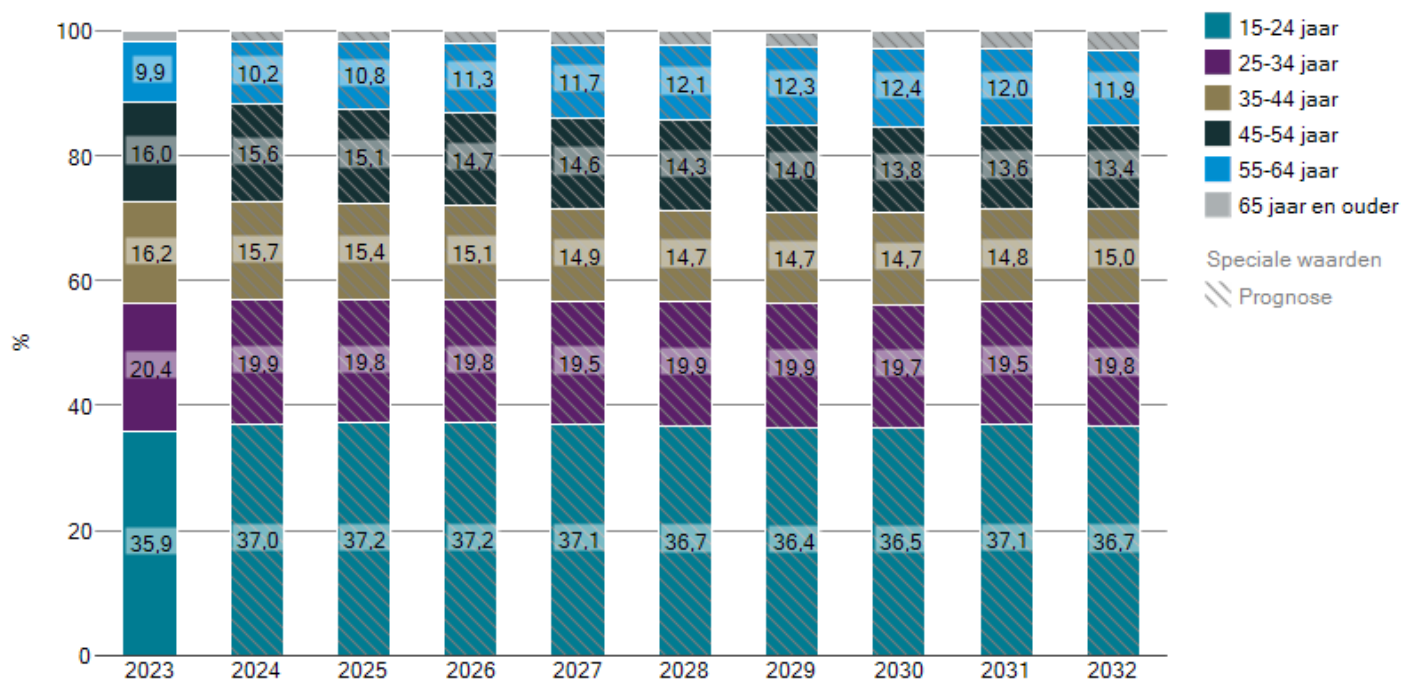
Toelichting: De spanningsindex wordt gemeten als de verwachte arbeidsvraag ten opzichte van het verwachte aanbod. Een stijgende waarde geeft aan dat de spanning is toegenomen. Een spanningsindex hoger dan 100 duidt op een hogere vraag dan aanbod. Hierbij is geen rekening gehouden met kwalitatieve aspecten in vraag en aanbod. Voor de branche drogisterijen bedraagt de gemiddelde spanningsindex voor Nederland in 2023 101 en in 2030 117.

Arbeidsmarktsamenstelling

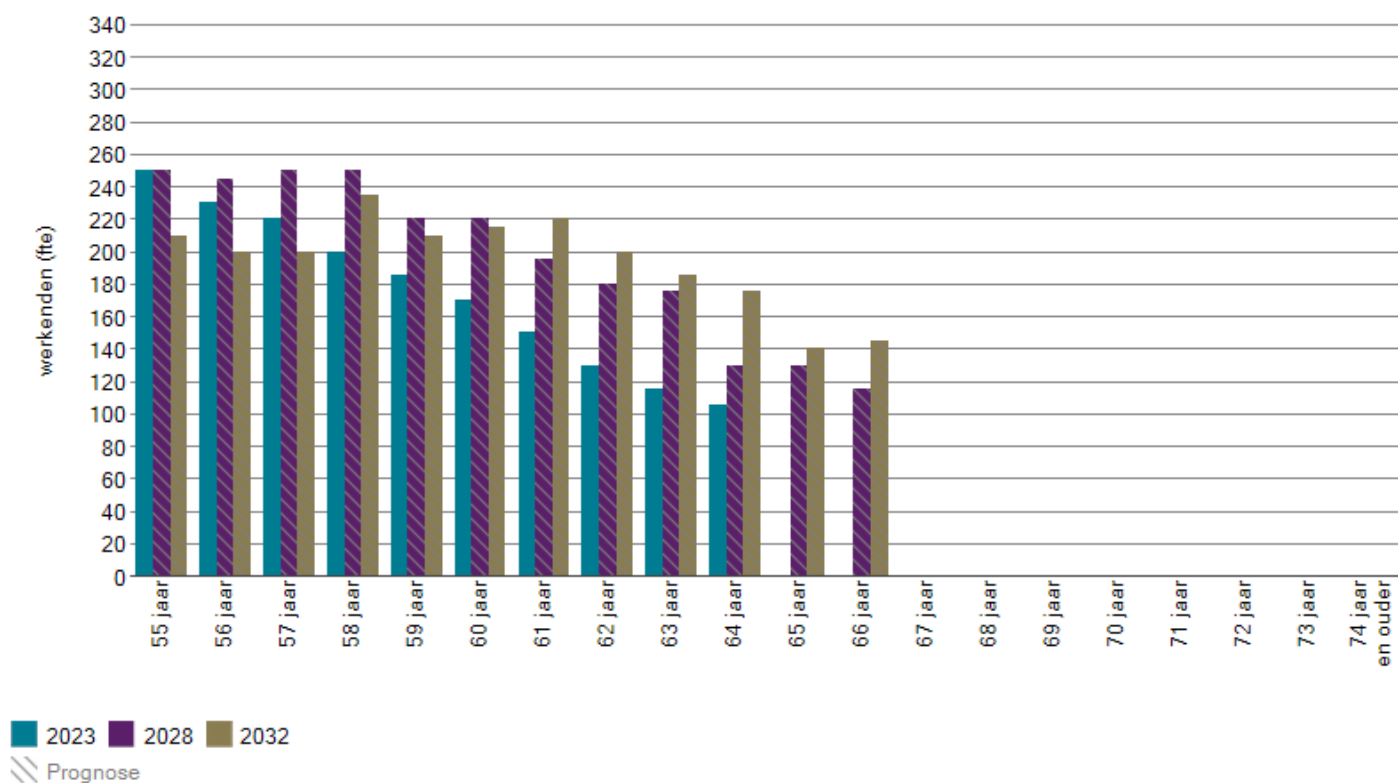
Figuur 56: Verwachte ontwikkeling gemiddelde leeftijd drogisterijen en detailhandel non-food

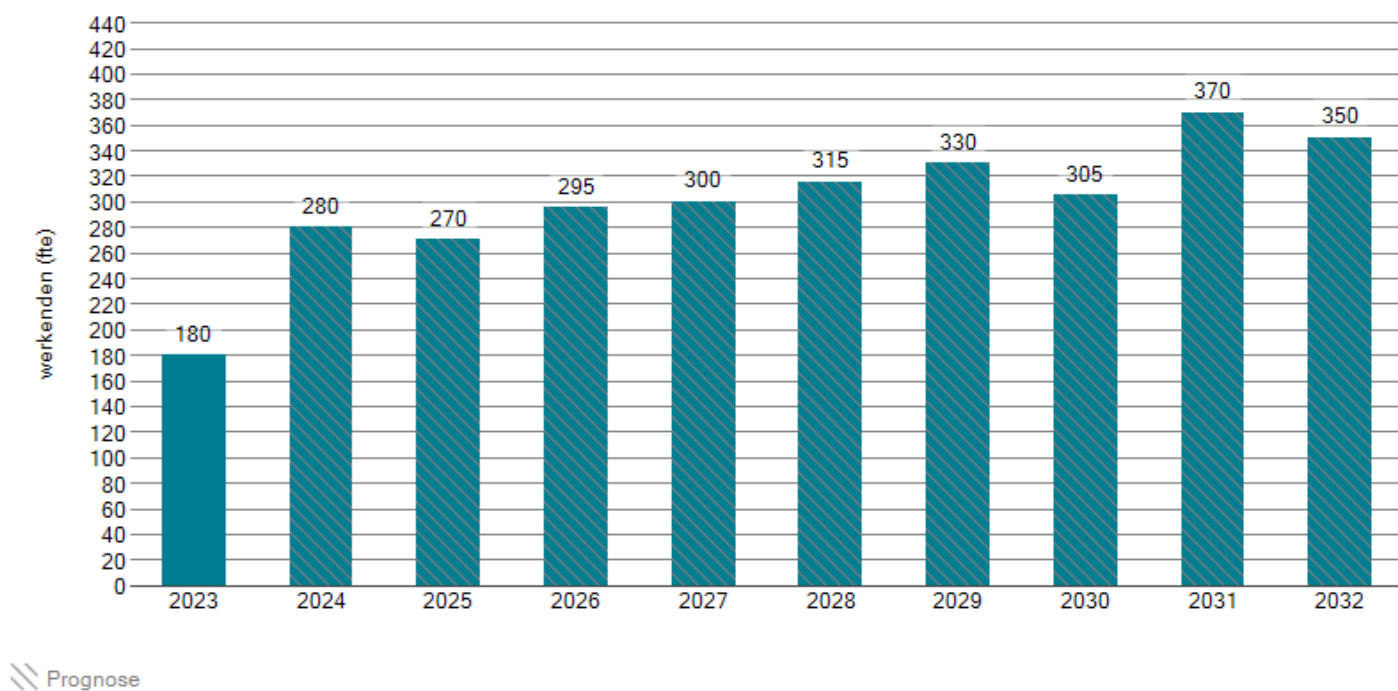
Figuur 57: Verwachte ontwikkeling naar leeftijdsverdeling drogisterijen

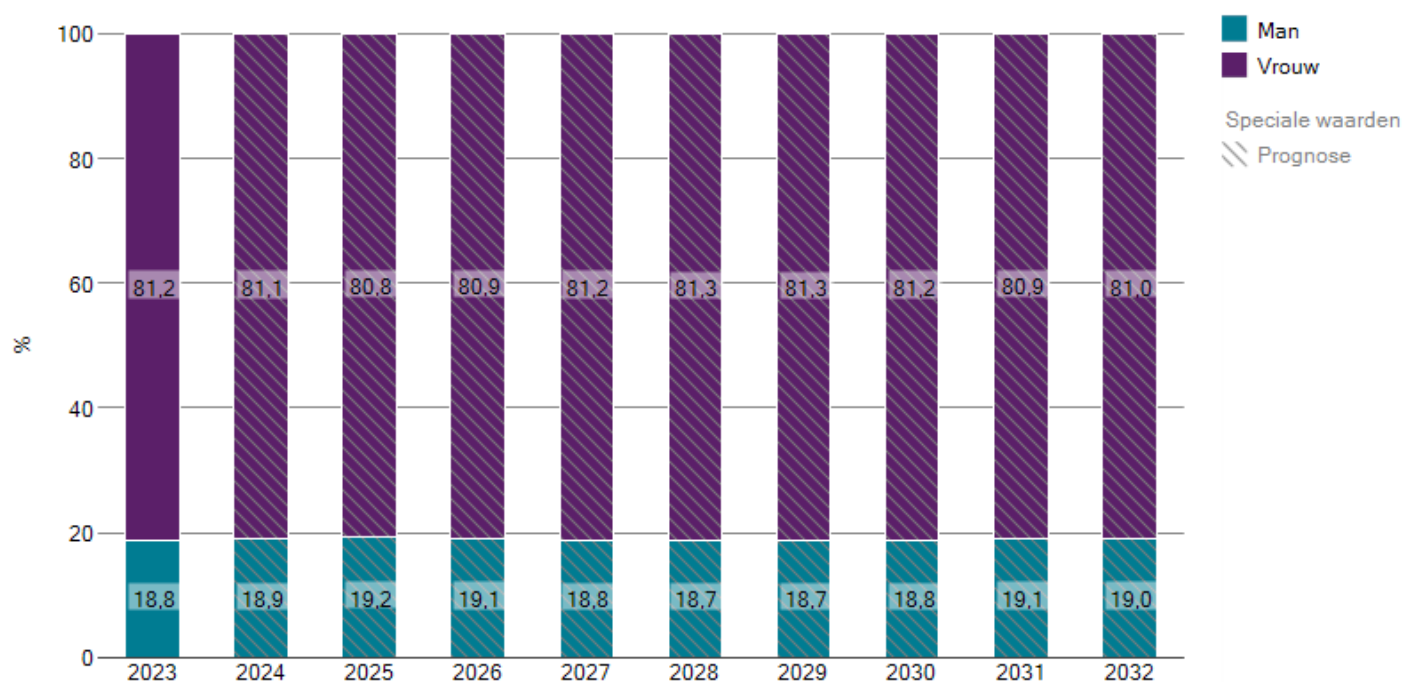
Figuur 58: Verwachte aantal werkenden 55 jaar en ouder drogisterijen

Figuur 59: Verwachte uitstroom van 55 jaar en ouder drogisterijen

Figuur 60: Verwachte ontwikkeling in verdeling naar geslacht drogisterijen

Bijlagen

Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Arbeidsduur	Het aantal uren dat per week wordt gewerkt. Afhankelijk van de cao varieert het maximum tussen 36 en 40 uur per week.
Arbeidsmarktregio's	35, vanuit arbeidsmarktoogpunt, samenhangende regio's die zijn gedefinieerd door het UWV, de VNG en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
Arbeidsvraag	Vraag naar arbeid waaronder zowel alle vervulde banen als vacatures vallen.
Beroepsbevolking	Alle personen van 15-74 jaar die minimaal 1 uur per week werken of die actief op zoek zijn naar werk van minimaal 1 uur per week en daarvoor ook beschikbaar zijn.
Dga	Directeur-grootaandeelhouder
Fte	Fulltime-equivalent. 1 fte betekent één voltijds dienstverband. Afhankelijk van de cao varieert dit tussen 36 en 40 uur per week.
Hoger onderwijs	Dit omvat het hoger beroepsonderwijs (hbo) en wetenschappelijk onderwijs (wo).
Instroom	Aantal personen dat het afgelopen jaar een baan heeft aanvaard in de branche. Het betreft dus de bruto instroom op brancheniveau.
Bruto jaarinkomen per fte	Het bruto inkomen omvat contractueel inkomen, overwerkloon en bonussen.
Personeelsaanbod	Het aantal beschikbare personen voor de arbeidsmarkt waaronder zowel de werkenden als de niet-werkende werkzoekenden vallen.
Primair onderwijs	Dit omvat basisonderwijs en speciaal onderwijs
Professional	Werkende die een beroepsgerelateerde opleiding heeft gevolgd of ten minste 5 jaar werkervaring binnen de sector heeft.
Secundair onderwijs eerste fase	Algemeen vormend en beroeps(voorbereidend) onderwijs dat aansluit op primair onderwijs. Het omvat het vmbo, havo/vwo onderbouw.
Secundair onderwijs tweede fase	Algemeen vormend en beroepsonderwijs dat aansluit op secundair onderwijs eerste fase.
Spanningsindex	De spanningsindex wordt gemeten als de verwachte arbeidsvraag ten opzichte van het verwachte aanbod. Een stijgende waarde geeft aan dat de spanning is toegenomen. Een spanningsindex hoger dan 100 duidt op een hogere vraag dan aanbod. Hierbij is geen rekening gehouden met kwalitatieve aspecten in vraag en aanbod.
Uitstroom	Aantal personen dat het afgelopen jaar een bedrijf in de branche heeft verlaten. Het betreft dus de bruto uitstroom op brancheniveau.
Vervulde vraag	Deel van de vraag dat wordt ingevuld door werkenden.
Werkenden	Werknemers en zelfstandigen.
Werknemers	Werknemers op de loonlijst, stagiaires, deelnemers aan de Wet Sociale Werkvoorziening, uitzendkrachten en oproepkrachten.
Werkweek	Zie 'arbeidsduur'.
Zelfstandigen	Personen die een inkomen in de vorm van belastbare winst uit een onderneming hebben gehad.

Arbeidsmarktregio's

De onderstaande afbeelding toont de 35 arbeidsmarktregio's in Nederland.

Sectoren en sectorclusters

Sectorcluster	Sector	Sectorcluster	Sector
Landbouw, bouw en industrie	Landbouw en visserij	Logistiek en transport	Groothandel
	Procesindustrie		Vervoer
	Discrete industrie		Opslag
	Nutsvoorzieningen		Post en koerier
	Bouwnijverheid		Handel in voertuigen
Detailhandel food	Detailhandel food	Zakelijke dienstverlening	Communicatie
Detailhandel non-food	Detailhandel non-food		Dienstverlening ICT en informatie
Horeca	Horeca		Financiële instellingen
Uitzendbranche	Uitzendbranche		Vastgoeddiensten
Overheid, onderwijs en zorg	Overheid		Zakelijke dienstverlening (facilitair)
	Primair en speciaal onderwijs	Cultuur, sport en overige sectoren	Zakelijke dienstverlening (recht, financieën en administratie)
	Voortgezet onderwijs		Zakelijke dienstverlening (specialistisch)
	Middelbaar beroepsonderwijs		Cultuur
	Hoger onderwijs	Uitkering	Sport
	Vervoer		Overheid
	Overig onderwijs		Overig
	Ziekenhuizen		Consumenten diensverlening
	Overige curatieve zorg		Werkloosheidsuitkering (WW)
	Verpleeg- en verzorgingshuizen		Bijstand (ABW, WWB)
	Thuiszorg		Ziekte of arbeidsongeschiktheids-uitkering (ZW, WAO, WAZ, WIA, IVA, WGA)
	Geestelijke gezondheidszorg (GGZ)		Overige sociale voorzieningen (IOAW, IOAZ, BBZ, WWIK, Wajong, overig)
	Gehandicapten zorg	Overige arbeid, inclusief buitenland	Arbeid in het buitenland
	Peuterspeelzaal en kinderopvang		Overige arbeid
	Overig maatschappelijk en welzijnswerk	Pensioen	Pensioen (AOW, ANW, overige pensioenen)
		Geen baan of uitkering	Geen baan of uitkering
			Migratie

De bovenstaande indeling wordt gebruikt ten behoeve van het arbeidsmarktsegment van instroom en uitstroom. In deze sectorindeling vormen detailhandel food en detailhandel non-food tezamen detailhandel totaal. Alle onderdelen van detailhandel overig zijn verdeeld over detailhandel food en detailhandel non-food.

Branche indeling

De onderstaande tabel toont de gehanteerde aggregaties.

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Brancheclassificatie	Branche	SBI '08	Beschrijving
Food	Food	Levensmiddelenzaken	Supermarkten	47410	Supermarkten en dergelijke winkels met een algemeen assortiment voedings- en genotmiddelen
				47292	Winkels in natuurvoeding en reformartikelen
				47293	Winkels in buitenlandse voedingsmiddelen
			Tankstations	47300	Benzinestations
Food	Food	Foodspeciaalzaken	Brood- en banketzaken	47241	Winkels in brood en banket
			Groentezaken	47210	Winkels in aardappelen, groenten en fruit
			Slagerijen en poeliers	47221	Winkels in vlees en vleeswaren
				47222	Winkels in wild en gevogelte
			Slijterijen	47250	Winkels in dranken
			Viswinkels	47230	Winkels in vis
			Foodspeciaalzaken overig	47242	Winkels in chocolade en suikerwerk
				47291	Winkels in kaas
	47299	Gespecialiseerde winkels in overige voedings- en genotmiddelen (rest)			
Non-Food	Non-Food	Consumentenelektronica	Elektronicazaken	47410	Winkels in computers, randapparatuur en software
				47420	Winkels in telecommunicatieapparatuur
				47431	Winkels in audio- en videoapparatuur
				47432	Winkels in een algemeen assortiment van wit- en bruingoed
				47541	Winkels in witgoed
				47542	Winkels in naai- en breimachines
				47543	Winkels in overige elektrische huishoudelijke apparatuur
				47544	Winkels in onderdelen voor elektrische huishoudelijke apparatuur
				47781	Winkels in fotografische artikelen
Non-Food	Non-Food	Educatie & vrije tijd	Boekhandel en gemakzaken	47260	Winkels in tabaksproducten
				47610	Winkels in boeken
				47620	Winkels in kranten, tijdschriften en kantoorbehoeften
			Cd-zaken	47630	Winkels in audio- en video-opnamen

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Brancheclassificatie	Branche	SBI '08	Beschrijving
Non-Food	Non-Food	Educatie & vrije tijd	Muziekwinkels	47594	Winkels in muziekinstrumenten
			Rijwielzaken	47641	Winkels in fietsen en bromfietsen
			Speelgoedzaken	47650	Winkels in speelgoed
Non-Food	Non-Food	Huis & tuin	Dierenspeciaalzaken	47763	Winkels in dieren, dierbenodigdheden en hengelsportartikelen
			Bloemenwinkels	47761	Winkels in bloemen en planten, zaden en tuinbenodigdheden
			Doe-het-zelfzaken	47521	Winkels in ijzerwaren en gereedschappen
				47522	Winkels in verf, verfwaren en behang
				47523	Winkels in houten bouw- en tuinmaterialen
				47528	Bouwmarkten en andere winkels in bouwmaterialen algemeen assortiment
				47595	Winkels in glas-, porselein- en aardewerk
				47596	Winkels gespecialiseerd in overige huishoudelijke artikelen (rest)
				47597	Winkels in huishoudelijke artikelen algemeen assortiment
				47783	Winkels in schilderijen, lijsten, prenten, kunstvoorwerpen en religieuze artikelen
				47791	Winkels in antiek
			Tuincentra	47762	Tuincentra
			Kleding & sport	47511	Winkels in kledingsstoffen
				47512	Winkels in huishoudtextiel
				47513	Winkels in breiwol, handwerken en meubelen
				47511	Winkels in herenkleding
				47712	Winkels in dameskleding
				47713	Winkels in bovenkleding en modeartikelen (algemeen assortiment)
				47714	Winkels in baby- en kinderkleding
				47715	Winkels in babyartikelen algemeen assortiment
				47716	Winkels in onderkleding, foundations e.d.
				47717	Winkels in modeartikelen
				47718	Textielsupermarkten
			Schoenen- en lederwarenzaken	47721	Winkels in schoenen
				47722	Winkels in lederwaren en reisartikelen

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Brancheclassificatie	Branche	SBI '08	Beschrijving
Non-Food	Non-Food	Kleding & sport	Sport- en kampeersport	47642	Winkels in watersportartikelen
				47643	Winkels in sportartikelen (geen watersport)
				47644	Winkels in kampeerartikelen (geen caravans)
Non-Food	Non-Food	Persoonlijke verzorging	Drogisterijen	47741	Winkels in drogisterij-artikelen
			Juweliers	47770	Winkels in juweliersartikelen en uurwerken
			Opticiens	47782	Winkels in optische artikelen
			Parfumerieën en cosmetica	47750	Winkels in parfums en cosmetica
Non-Food	Non-Food	Woninginrichting	Woon- en verlichtingszaken	47524	Winkels in tegels
				47525	Winkels in keukens
				47526	Winkels in parket-, laminaat- en kurkvloeren
				47527	Winkels gespecialiseerd in overige doe-het-zelfartikelen
				47530	Winkels in vloerbedekking en gordijnen
				47591	Winkels in meubels
				47592	Winkels in verlichtingsartikelen
Non-Food	Non-Food	Warenhuizen	Warenhuizen	47593	Winkels in artikelen voor woninginrichting algemeen assortiment
				47191	Warenhuizen
Overig	Overig	Ambulante handel	Ambulante handel	47811	Markthandel in aardappelen, groenten en fruit
				47819	Markthandel in overige voedings- en genotmiddelen
				47820	Markthandel in textiel, kleding en schoenen
				47891	Markthandel in bloemen, planten, zaden en tuinbenodigdheden
				47892	Markthandel in tweedehands goederen
				47899	Markthandel in overige goederen
				47991	Colportage
				47992	Straathandel
				47999	Detailhandel via overige distributievormen

Subsector (food, non-food, overig)	Subsector fysiek + web	Brancheclassificatie	Branche	SBI '08	Beschrijving
Overig	Food	Webwinkels	Webwinkels - food	47911	Detailhandel via internet in voedingsmiddelen en drogisterijwaren
Overig	Non-food		Webwinkels - non food	47912	Detailhandel via internet in consumentenelektronica
				47913	Detailhandel via internet in boeken, tijdschriften, cd's, dvd's
				47914	Detailhandel via internet in kleding en mode-artikelen
				47915	Detailhandel via internet in huis- en tuinartikelen
				47916	Detailhandel via internet in vrijetijdsartikelen
				47918	Detailhandel via internet in overige non-food
				47919	Detailhandel via internet in een algemeen assortiment non-food
Overig	Overig	Overige detailhandel	Overige detailhandel	47192	Winkels met een algemeen assortiment non-food (geen warenhuizen)
				47742	Winkels in medische en orthopedische artikelen
				47789	Winkels gespecialiseerd in overige artikelen (rest)
				47792	Winkels in tweedehands kleding
				47793	Winkels in tweedehands goederen (geen kleding)